Κατὰ Μᾶρκον

Άρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

1

Ως γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν 2 μου προ προσώπου σου, δς κατασκευάσει την δδόν σου ἔμπροσθέν 3 σου. Φωνή βοῶντος ἐν τῆ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου: 3 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν 4τῆ ἐρήμω, ελ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ^{11} άμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο 22 πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία 33 χώρα, 45 καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, ¹⁵ καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνη ¹⁶ ποταμ $\tilde{\omega}^{17}$ ύπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι ετὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ην δὲ 6ό Ἰωάννης ἐνδεδυμένος $^{^{19}}$ τρίχας $^{^{20}}$ καμήλου, $^{^{21}}$ καὶ ζώνην $^{^{22}}$ δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν ^{24} αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας ^{25} καὶ μέλι ^{26} ἄγριον. ^{27} Καὶ 7ἐκήρυσσεν, λέγων, "Ερχεται ὁ ἰσχυρότερός $^{^{28}}$ μου ὁπίσω $^{^{29}}$ μου, οὖ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ^{30} κύψας ^{31} λῦσαι ^{32} τὸν ἱμάντα ^{33} τῶν ὑποδημάτων ^{34} αὐτοῦ. 8Έγω μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι: αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι άγίω.

¹ πρό, before (gen), before. ² κατασκευάζω, prepare, build. ³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁴ βοάω, cry aloud, shout. ⁵ ἔτοιμάζω, prepare, make ready. ⁶ εὐθύς, immediately, at once. ⁷ τρίβος, ου, ή, beaten track, path. ⁸ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ⁹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁰ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ¹¹ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ¹² ἔκπορεύομαι, go out, come out. ¹³ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ¹⁴ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁵ Τεροσολυμίτης, ου, ό, inhabitant of Jerusalem, Jerusalemite. ¹⁶ Τορδάνης, ου, ό, Jordan. ¹⁷ ποταμός, οῦ, ό, river, stream. ¹⁸ ἔξομολογέω, confess, profess. ¹⁹ ἔνδύω, put on, clothe. ²⁰ θρίξ, τριχός, ή, hair. ²¹ κάμηλος, ου, ό, camel. ²² ζώνη, ης, ή, belt, girdle. ²³ δερμάτινος, leather, made of skin. ²⁴ ὀσφύς, ύος, ή, waist, hip. ²⁵ ἄκρίς, ίδος, ή, locust. ²⁶ μέλι, ιτος, τό, honey. ²⁷ ἄγριος, wild, savage. ²⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁹ ὀπίσω, behind, after (gen). ³⁰ ἰκανός, sufficient, able. ³¹ κύπτω, bow down, stoop. ³² λύω, untie, loose. ³³ ἱμάς, άντος, ὁ, thong, strap. ³⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe.

Κατὰ Μᾶρκον 1:9 Byzantine NT

Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ¹ τῆς 9 Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.² Καὶ 10 εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδεν σχιζομένους³ τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ⁴ περιστερὰν⁵ καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν: καὶ φωνὴ 11 ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ῷ εὐδόκησα.

Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ 12 ἐρήμ $ω^7$ ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν 14 Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ 15 λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ: μετανοεῖτε, ¹⁴ καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ 16 ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος βάλλοντας ἀμφίβληστρον τοῦ τῆ θαλάσση: ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς 17 ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε δπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν 18

¹ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ² Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ³ σχίζω, split, separate. ⁴ ὡσεί, like, about. ⁵ περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ πειράζω, test, tempt. ¹⁰ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹¹ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁵ ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁶ ἀμφίβληστρον, ου, τό, fishing net, net used for capturing. ¹⁷ άλιεύς, ὁ, fisherman. ¹⁸ δεῦτε, come!. ¹⁹ ὀπίσω, behind, after (gen). ²⁰ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:19

αὐτῷ. Καὶ προβὰς¹ ἐκεῖθεν² ὀλίγον,³ εἶδεν Ἰάκωβον⁴ τὸν τοῦ 19 Ζεβεδαίου,⁵ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας⁶ τὰ δίκτυα.⁻ Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς: καὶ 20 ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον⁵ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν⁵ ἀπῆλθον ὀπίσω² αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται¹⁰ εἰς Καπερναούμ: καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν 21 εἰσελθών εἰς τὴν συναγωγήν, ἐδίδασκεν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο¹² ἐπὶ τῆ 22 διδαχῆ αὐτοῦ: ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῆ συναγωγῆ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν 23 πνεύματι ἀκαθάρτω, ¹⁴ καὶ ἀνέκραξεν, ¹⁵ λέγων, "Εα, ¹⁶ τί ἡμῖν καὶ σοί, 24 Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ¹⁷ ⁵Ηλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οίδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν ¹⁸ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, ¹⁹ καὶ 25 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον 26 καὶ κράξαν φωνῆ μεγάλη, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν 27 πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, λέγοντας, Τί ἐστιν τοῦτο; Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ 3 αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις 4 ἐπιτάσσει, 24 καὶ ὑπακούουσιν 5 αὐτῷ; Ἐξῆλθεν δὲ ἡ 28 ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον 7 τῆς Γαλιλαίας.

¹ προβαίνω, go forward, advance. ² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ³ ὀλίγος, little, few. ⁴ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁵ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ⁶ καταρτίζω, mend, fit. ⁷ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁸ μισθωτός, οῦ, ὁ, hired servant. ⁹ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹¹ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹³ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁵ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹⁶ ἔα, ah! ha! ¹⁷ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ¹⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁹ φιμόω, muzzle, silence. ²⁰ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ²¹ θαμβέω, amaze. ²² συζητέω, discuss, dispute. ²³ καινός, new, fresh. ²⁴ ἐπιτάσσω, command, give order. ²⁵ ὑπακούω, obey, listen. ²⁶ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ²⁷ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring.

Κατὰ Μᾶρκον 1:29 Byzantine NT

Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν 29 Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου² καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ³ 30 Σίμωνος κατέκειτο⁴ πυρέσσουσα, καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς: καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς: 31 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

Όψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ¹⁰ ὁ ἥλιος,¹¹ ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας 32 τοὺς κακῶς¹² ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους:¹³ καὶ ἡ πόλις ὅλη 33 ἐπισυνηγμένη¹⁴ ἦν πρὸς τὴν θύραν.¹⁵ Καὶ ἐθεράπευσεν¹⁶ πολλοὺς 34 κακῶς¹² ἔχοντας ποικίλαις¹7 νόσοις,¹8 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

Καὶ πρωΐ¹⁹ ἔννυχον²⁰ λίαν²¹ ἀναστὰς ἐξῆλθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον²² 35 τόπον, κἀκεῖ²³ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν²⁴ αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ 36 μετ' αὐτοῦ: καὶ εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες σε 37 ζητοῦσιν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις,²⁵ 38 ἴνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω: εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν 39 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

¹ Άνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ² Τάκωβος, James, Jacob. ³ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ⁴ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁵ πυρέσσω, suffer with a fever. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ⁸ διακονέω, serve, minister. ⁹ ὄψιος, late. ¹⁰ δύνω, enter, set. ¹¹ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ¹² κακώς, badly, evilly. ¹³ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ¹⁴ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁵ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁶ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁷ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁸ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁹ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²⁰ ἔννυχος, by night, at night. ²¹ λίαν, greatly, very. ²² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²³ κὰκεῖ, and there. ²⁴ καταδιώκω, pursue closely, hunt. ²⁵ κωμόπολις, εως, ἡ, market town, country town.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:40

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν 40 αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ 41 Ἰησοῦς σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ 42 αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτοῦ, 43 εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὁρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς: 44 ἀλλ' ὅπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ 45 δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἤν: καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς Καπερναοὺμ²¹ δι' ἡμερῶν: καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς 2 οἶκόν ἐστιν. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι¹ χωρεῖν²² 2 μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν: καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται 3 πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν²⁴ φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.²⁵ 4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι²6 αὐτῷ διὰ τὸν ὅχλον, ἀπεστέγασαν² τὴν στέγην²8 ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες²9 χαλῶσιν³0 τὸν κράββατον³1 ἐφ' ῷ ὁ παραλυτικὸς²4 κατέκειτο.³² Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν 5

¹ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ²γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁵ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ⁸ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ⁹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁰ δείκνυμι, show, point out. ¹¹ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹² προσφέρω, bring to, offer. ¹³ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ¹⁴ προστάσσω, command, order. ¹⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁶ διαφημίζω, spread abroad, report. ¹⁷ μηκέτι, no longer. ¹⁸ φανερῶς, openly, publicly. ¹⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁰ πανταχόθεν, from all sides. ²¹ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²² χωρέω, make room for, hold. ²³ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²⁴ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ²⁵ τέσσαρες, four, 4. ²⁶ προσεγγίζω, approach. ²⁷ ἀποστεγάζω, unroof, take the roof off. ²⁸ στέγη, ης, ἡ, roof, flat roof of a house. ²⁹ ἔξορύσσω, dig out, dig through. ³⁰ χαλάω, slacken, let down. ³¹ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ³² κατάκειμαι, lie down, lie sick.

Κατὰ Μᾶρκον 2:6

αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, ¹ Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου.

³Ησαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι 6
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί οὖτος οὕτως λαλεῖ βλασφημίας; ³ Τίς 7
δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ⁴ ὁ 8
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ² ἐν ἑαυτοῖς,
εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ² ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί 9
ἐστιν εὐκοπώτερον, ⁵ εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, ¹ Ἀφέωνταί σου αἱ ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἦγειραι, καὶ ἄρόν σου τὸν κράββατον, ε καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου 10 ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς άμαρτίας – λέγει τῷ παραλυτικῷ ¹ – Σοὶ λέγω, 11 ἔγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12
Καὶ ἡγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, εξῆλθεν ἐναντίον πάντων: ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντας ὅτι Οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἤρχετο πρὸς 13 αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν Λευΐ τὸν τοῦ 14 ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἤκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 15 κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῷ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ: ἦσαν

¹ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ² διαλογίζομαι, debate, reason. ³ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ⁴ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁵ εὐκοπώτερον, easier. ⁶ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ⁷ ἐναντίον, in the sight of, before. ⁸ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁹ οὐδέποτε, never. ¹⁰ παράγω, pass by, depart. ¹¹ Λευῖς, ὁ, Levi. ¹² Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹³ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹⁴ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁵ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁷ συνανάκειμαι, recline at table with.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 2:16

γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 16 Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν¹ καὶ ἁμαρτωλῶν,² ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν¹ καὶ ἁμαρτωλῶν² ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, 17 Οὐ χρείαν³ ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες⁴ ἰατροῦ,⁵ ἀλλ' οἱ κακῶς⁶ ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς² εἰς μετάνοιαν.7

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες: καὶ 18 ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; Καὶ 19 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, όἐν ῷ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, νηστεύειν; "Όσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν: ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι 20 ὅταν ἀπαρθῃ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ἡάκους ἀγνάφου 21 ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ: ἐπὶ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Καὶ οὐδεὶς 22 βάλλει οἶνον ἐνέον ἐἰς ἀσκοὺς παλαιούς: εὶ δὲ μή, ἡήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οἶνον ἐνέον ἐδον ἐς ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οἶνον ἐνέον ἐδον ἐς ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οἶνον ἐνέον ἐδον ἐς ἐκχεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶ ἐκαινοὶς ἐν ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οἶνον ἐνέον ἐδον ἐς ἐκχεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶς ἐκχεῖται ἀλλὰ οῖνον ἐνέον ἐκρον ἐκκεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶς ἐκχεῖται ἀλλὰ οῖνον ἐνέον ἐκκοῦς ἐκχεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶς ἐκχεῖται ἀλλὰ οῖνον ἐνέον ἐκρον ἐκκεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶς ἐκκεῖται ἀκοιὸς ἐκχεῖται ἐκαι οἱ ἀσκοὶς ἐκχεῖται ἐκαι οἱ ἀπολοῦν ἀπολοῦνται: ἀλλὰ οῖνον ἐνέον ἐκκεῖται ἐκαινοὺς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖτα ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς ἐκχεῖται ἐκαινοῦς

¹ τελώνης, ου, ό, tax collector, collector of taxes. ² άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ³ χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁴ ἰσχύω, be strong, able. ⁵ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁶ κακώς, badly, evilly. ⁷ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ⁸ νηστεύω, fast. ⁹ σός, your, yours. ¹⁰ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ¹¹ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ¹² ἀπαίρω, take away, depart. ¹³ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ¹⁴ ῥάκος, ους, τό, rag, piece of cloth. ¹⁵ ἄγναφος, new, unshrunken. ¹⁶ ἐπιρράπτω, sew on. ¹⁷ παλαιός, old, ancient. ¹⁸ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ¹⁹ καινός, new, fresh. ²⁰ χείρων, worse. ²¹ σχίσμα, τος, τό, tear, division. ²² οἶνος, ου, ὁ, wine. ²³ νέος, new, young. ²⁴ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ²⁵ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ²⁶ ἐκχέω, pour out, shed. ²⁷ βλητέος, must be put, that ought to be put.

Κατὰ Μᾶρκον 2:23

Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι¹ αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν 23 σπορίμων,² καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες³ τοὺς στάχυας.⁴ Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδε, τί ποιοῦσιν ἐν 24 τοῖς σάββασιν δ οὐκ ἔξεστιν; καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε 25 ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ 26 ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οῦς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; Καὶ 27 ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον: ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 28 καὶ τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 3 ἐξηραμμένην¹² ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ παρετήρουν¹³ αὐτὸν εἰ τοῖς 2 σάββασιν θεραπεύσει¹⁴ αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν¹⁵ αὐτοῦ. Καὶ λέγει 3 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην¹² ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστιν⁵ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι¹⁶ ἢ 4 κακοποιῆσαι;¹⁻ Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.¹в Καὶ 5 περιβλεψάμενος¹⁰ αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,²⁰ συλλυπούμενος²¹ ἐπὶ τῆ πωρώσει²² τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον²³ τὴν

 $^{^1}$ παραπορεύομαι, go beside, go past. ^{2} σπόριμος, grain field, sown. ^{3} τίλλω, pluck, pick. ^{4} στάχυς, υος, δ, Stachys, head of grain. ^{5} ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ^{6} οὐδέποτε, never. ^{7} ἀναγινώσκω, read. ^{8} χρεία, ας, ή, need, necessity. ^{9} πεινάω, hunger, am hungry. ^{10} πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ^{11} ἱερεύς, έως, δ, priest. ^{12} ξηραίνω, dry up, parch. ^{13} παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ^{14} θεραπεύω, heal, care for. ^{15} κατηγορέω, accuse, charge. ^{16} ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ^{17} κακοποιέω, do evil, harm. ^{18} σιωπάω, be silent, keep silence. ^{19} περιβλέπομαι, look around, look around on. ^{20} δργή, ῆς, ἡ, wrath, anger. ^{21} συλλυπέομαι, be deeply grieved, feel sorry for. ^{22} πώρωσις, εως, ἡ, hardness, obstinancy. ^{23} ἐκτείνω, stretch forth, stretch out.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:6

χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινεν,¹ καὶ ἀποκατεστάθη² ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς³ ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν⁴ 6 συμβούλιον⁵ ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Καὶ ὁ 7 Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν⁶ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν: καὶ πολὺ πλῆθος⁻ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἡκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,⁶ καὶ ἀπὸ Τεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας,⁶ καὶ 8 πέραν¹⁰ τοῦ Ἰορδάνου,¹¹ καὶ οἱ περὶ Τύρον¹² καὶ Σιδῶνα,¹³ πλῆθος⁻ πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἡλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν τοῖς 9 μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον¹⁴ προσκαρτερῆ¹⁵ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν¹⁶ αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,¹⁻ ὥστε 10 ἐπιπίπτειν¹⁶ αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται,¹⁰ ὅσοι εἶχον μάστιγας.²⁰ Καὶ 11 τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα,²¹ ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν²² αὐτῷ, καὶ ἔκραζεν, λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἰὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ πολλὰ 12 ἐπετίμα²³ αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν²⁴ αὐτὸν ποιήσωσιν.

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὅρος, καὶ προσκαλεῖται² οῦς ἤθελεν αὐτός: καὶ 13 ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα ὧσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ 14 ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν¹ 15 τὰς νόσους,² καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια: καὶ ἐπέθηκεν² τῷ Σίμωνι 16 ὄνομα Πέτρον: καὶ Ἰάκωβον² τὸν τοῦ Ζεβεδαίου,² καὶ Ἰωάννην τὸν 17

¹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ³ ὑγιής, whole, healthy. ⁴ Ἡρωδιανοί, ὧν, ὁ, Herodian, Herodians. ⁵ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ⁶ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⊓ πλήθος, ους, τό, multitude. Ἦτος, ας, ή, Judea. Ἦτος, ας, ή, Idumea, Edom. ¹⁰ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹¹ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹² Τύρος, ου, ή, Tyre. ¹³ Σιδών, ὧνος, ή, Sidon. ¹⁴ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat. ¹⁵ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹⁶ θλίβω, press, oppress. ¹¹ θεραπεύω, heal, care for. ¹8 ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁰ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁰ μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ²¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²² προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ φανερός, manifest, apparent. ²⁵ προσκαλέω, summon. ²⁶ νόσος, ου, ή, disease, malady. ²² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²8 Ἰάκωβος, James, Jacob. ²9 Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee.

Κατὰ Μᾶρκον 3:18

ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου: καὶ ἐπέθηκεν² αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ Βροντῆς: καὶ ἀνδρέαν, ἡ καὶ Φίλιππον, καὶ 18 Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην, καὶ Ἰούδαν 19 Ἰσκαριώτην, ὁς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον: καὶ συνέρχεται πάλιν ὅχλος, ὅστε μὴ 20 δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ 21 ἐξῆλθον κρατῆσαι ταὐτόν: ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη. Καὶ οἱ 22 γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος ταὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' 24 ἑαυτὴν μερισθῆ, το οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν 25 οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, το οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ 26 εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, το οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. Οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, 27 εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν τοῦ τὰντα ἀφεθήσεται τὰ ἀμαρτήματα το τοῦς υἰοῖς τῶν

¹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ³ Βοανεργές, Boanerges. ⁴βροντή, ους, ἡ, thunder. ⁵ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁴ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. 8 Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. 9 Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ¹⁰ Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹¹ Θαδδαῖος, ου, ὁ, Thaddaeus. ¹² Κανανίτης, ου, ὁ, Canaanite. ¹³ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁴ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁵ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁶ μήτε, neither, nor. ¹² κρατέω, grasp, lay hold of. ¹8 ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁰ Βεελζεβούλ, ὁ, Beelzebul. ²⁰ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ²¹ προσκαλέω, summon. ²² Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²³ μερίζω, divide, part. ²⁴ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²⁵ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁶ ἰσχυρός, strong, mighty. ²² διαρπάζω, plunder, rob thoroughly. ²৪ δέω, bind, tie. ²⁰ ἀμάρτημα, τος, τό, sin, fault.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:29

ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἄν βλασφημήσωσιν: ὅς δ' ἄν 29 βλασφημήση εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως. Ὁτι ἔλεγον, Πνεῦμα 30 ἀκάθαρτον ἔχει.

"Ερχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἐστῶτες 31 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, φωνοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ 32 αὐτόν: εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστιν 33 ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς 34 περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, Ἰδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 Ὁς γὰρ ἄν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὖτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθη πρὸς 4 αὐτὸν ὅχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα¹¹ εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῆ θαλάσσῃ: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ 2 ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῆ διδαχῆ¹² αὐτοῦ, ᾿Ακούετε: ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. Καὶ 3 ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ¹³ καὶ κατέφαγεν¹⁴ αὐτό. Ἅλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες,¹5 5

¹ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ² βλασφημέω, revile, blaspheme. ³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁴ ἔνοχος, involved in, liable. ⁵ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁷ φωνέω, call, crow. ⁸ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ⁹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁰ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹¹ ἐμβαίνω, embark. ¹² διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹³ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁵ πετρώδης, rocky, stony.

Κατὰ Μᾶρκον 4:6

ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν: καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν,¹ διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος² γῆς: ἡλίου³ δὲ ἀνατείλαντος⁴ ἐκαυματίσθη,⁵ καὶ διὰ τὸ μὴ 6 ἔχειν ῥίζαν⁶ ἐξηράνθη.⁻ Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας,⁵ καὶ 7 ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι,⁵ καὶ συνέπνιξαν³ αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν: καὶ ἐδίδου καρπὸν 8 ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα,¹⁰ καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα,¹¹ καὶ ἐν ἑξήκοντα,¹² καὶ ἐν ἑκατόν.¹³ Καὶ ἔλεγεν, Ὁ ἔχων ὧτα¹⁴ ἀκούειν 9 ἀκουέτω.

"Ότε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ¹⁵ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς 10 δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ 11 μυστήριον ¹⁶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ: ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται: ἵνα βλέποντες βλέπωσιν, καὶ μὴ 12 ἔδωσιν: καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν, καὶ μὴ συνιῶσιν: ¹⁷ μήποτε ¹⁸ ἐπιστρέψωσιν, ¹⁹ καὶ ἀφεθῃ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. ²⁰ Καὶ λέγει αὐτοῖς, 13 Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. Οὖτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν 14 ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς ²¹ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ οὖτοί εἰσιν ὁμοίως ²² οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη ²³ σπειρόμενοι, οῖ, 16

^{\$\$^{1}\$\}text{\frac{1}{2}}\$\text{\alpha}\$ and \$\text{\text{\$\psi}}\$ burn up, spring up out. \$\$^{2}\$\text{\alpha}\$\text{\def}\$\text{\def}\$, ous, to, depth, deep. \$\$^{3}\$\text{\left}\$\text{\log}\$, ou, \(\defta\), sun, sunlight. \$\$^{4}\$\text{\alpha}\$\text{\alpha}\$\text{\def}\$\text{\alpha}\$\text{\def}\$, and the rost. \$\$^{7}\$\text{\lefta}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$, \$\text{\$\psi}\$, root, that which grows from the root. \$\$^{7}\$\text{\text{\def}}\$\text{\gamma}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$\text{\def}\$, \$\text{\def}\$, thorn, thorn bush. \$\$^{9}\$\text{\sum}\$\text{\def

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:17

ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν¹ ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί² εἰσιν: εἶτα³ γενομένης θλίψεως⁴ ἢ διωγμοῦ⁵ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.⁶ Καὶ οὕτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας⁻ σπειρόμενοι, οἱ 18 τὸν λόγον ἀκούοντες, καὶ αἱ μέριμναι⁶ τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ 19 ἀπάτηց τοῦ πλούτου,¹ο καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι¹¹ εἰσπορευόμεναι¹² συμπνίγουσιν¹³ τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος¹⁴ γίνεται. 20 Καὶ οὕτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται,¹⁵ καὶ καρποφοροῦσιν,¹⁶ ἐν τριάκοντα,¹⁻ καὶ ἐν ἑξήκοντα,¹⁶ καὶ ἐν ἑκατόν.¹9

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι²ο ὁ λύχνος²¹ ἔρχεται ἴνα ὑπὸ τὸν μόδιον²² τεθῆ 21 ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;²³ Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν²⁴ ἐπιτεθῆ;²⁵ Οὐ γάρ 22 ἐστίν τι κρυπτόν,²⁶ ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῆ:²⁻ οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον,²⁶ ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν²⁵ ἔλθη. Εἴ τις ἔχει ὧτα³ο ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ 23 ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ὧ μέτρῳ³¹ μετρεῖτε³² μετρηθήσεται³² ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται³³ ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὁς 25 γὰρ ἄν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

¹ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ² πρόσκαιρος, temporary, passing. ³ εἶτα, then, thereafter. ⁴ θλτψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ⁵ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁶ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⊓ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. 8 μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. 9 ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹¹ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹¹ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁴ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ¹⁵ παραδέχομαι, receive, accept. ¹⁶ καρποφορέω, bear fruit. ¹⁻ τριάκοντα, thirty, 30. ¹² ἐξήκοντα, sixty, 60. ¹² ἐκατόν, hundred, 100. ²⁰ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ²¹ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ²² μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ²³ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁴ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁶ κρυπτός, hidden, secret. ²ρ φανερόω, reveal, manifest. ²² ἀπόκρυφος, hidden, secret. ²ρ φανερός, manifest, apparent. ³⁰ οῦς, ους, τό, ear. ³¹ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ³² μετρέω, measure, estimate. ³³ προστίθημι, add, add to.

Κατὰ Μᾶρκον 4:26 Byzantine NT

Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ 26 τὸν σπόρον¹ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ² καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ 27 ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος¹ βλαστάνῃ³ καὶ μηκύνηται⁴ ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
Αὐτομάτη⁵ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, 28 εἶτα πλήρη¹⁰ σῖτον¹¹ ἐν τῷ στάχυϊ.² "Όταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, 29 εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, 25 ὅτι παρέστηκεν¹³ ὁ θερισμός.¹⁴

Καὶ ἔλεγεν, Τίνι ὁμοιώσωμεν¹ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; "Η ἐν ποίᾳ¹ 30 παραβολῆ παραβάλωμεν¹ αὐτήν; Ὠς κόκκον¹ σινάπεως,¹ ὅς, ὅταν 31 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος² πάντων τῶν σπερμάτων² ἐστὶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς: καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν 32 λαχάνων² μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους³ μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν² αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.² Καὶ 33 τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν: χωρὶς² δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς: κατ' 34 ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν² πάντα.

Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας²⁹ γενομένης, Διέλθωμεν³⁰ εἰς 35 τὸ πέραν.³¹ Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν³² αὐτὸν ὡς ἦν 36 ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια³³ ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται 37

¹ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ² καθεύδω, sleep. ³ βλαστάνω, sprout, produce. ⁴ μηκύνω, lengthen, grow. ⁵ αὐτόματος, by itself, of its own accord. ⁶ καρποφορέω, bear fruit. ⁷ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ⁸ εἶτα, then, thereafter. ⁹ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ¹⁰ πλήρης, full. ¹¹ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹² δρέπανον, ου, τό, sickle, pruning hook. ¹³ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁴ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ¹⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁶ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁷ παραβάλλω, arrive, cross over. ¹⁸ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ¹⁹ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ²⁰ μικρός, small, little. ²¹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²² λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ²³ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ²⁴ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁶ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ²⁷ χωρίς, separate, apart from (gen). ²⁸ ἐπιλύω, explain, settle. ²⁹ ὅψιος, late. ³⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ³¹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ³² παραλαμβάνω, receive, take. ³³ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:38

λαῖλαψ¹ ἀνέμου² μεγάλη: τὰ δὲ κύματα³ ἐπέβαλλεν⁴ εἰς τὸ πλοῖον, ὅστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.⁵ Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῆ πρύμνη⁶ ἐπὶ τὸ 38 προσκεφάλαιον⁻ καθεύδων:⁵ καὶ διεγείρουσιν᾽ αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει¹ σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς᾽ 39 ἐπετίμησεν¹¹ τῷ ἀνέμῳ,² καὶ εἶπεν τῆ θαλάσση, Σιώπα,¹² πεφίμωσο.¹³ Καὶ ἐκόπασεν¹⁴ ὁ ἄνεμος,² καὶ ἐγένετο γαλήνη¹⁵ μεγάλη. Καὶ εἶπεν 40 αὐτοῖς, Τί δειλοί¹⁶ ἐστε οὕτως;¹⁻ Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; Καὶ 41 ἐφοβήθησαν φόβον¹⁵ μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα¹ゥ οὖτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος² καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν² αὐτῷ;

Καὶ ἤλθον εἰς τὸ πέραν²¹ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν²² τῶν 5 Γαδαρηνῶν.²³ Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν 2 αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων²⁵ ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,²⁶ ὂς τὴν 3 κατοίκησιν²² εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν:² καὶ οὔτε άλύσεσιν² οὐδεἰς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,³⁰ διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις³¹ πέδαις³² καὶ άλύσεσιν 4 δεδέσθαι,³⁰ καὶ διεσπᾶσθαι³³ ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις,²⁰ καὶ τὰς πέδας³² συντετρίφθαι:³⁴ καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυεν³⁵ δαμάσαι:³⁶ καὶ διὰ παντός, 5 νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν²⁶ ἦν κράζων καὶ κατακόπτων³⁵ ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν,³ѕ 6

¹ λαΐλαψ, απος, ἡ, hurricane, storm. ² ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ³ κῦμα, τος, τό, wave. ⁴ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁵ γεμίζω, fill, load. ⁶ πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ⁷ προσκεφάλαιον, ου, τό, pillow, cushion. ⁸ καθεύδω, sleep. ⁹ διεγείρω, arouse completely, stir up. ¹⁰ μέλει, it is a care, it concerns. ¹¹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹² σιωπάω, be silent, keep silence. ¹³ φιμόω, muzzle, silence. ¹⁴ κοπάζω, stop, abate. ¹⁵ γαλήνη, ης, ἡ, calm. ¹⁶ δειλός, cowardly, timid. ¹⁷ οὕτως, thus, so. ¹⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁰ ὑπακούω, obey, listen. ²¹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²² χώρα, ας, ἡ, land, region. ²³ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ²⁴ ἀπαντάω, meet, encounter. ²⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁷ κατοίκησις, εως, ἡ, dwelling, abode. ²⁸ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²⁹ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ³⁰ δέω, bind, tie. ³¹ πολλάκις, often, many times. ³² πέδη, ης, ἡ, fetter, shackle. ³³ διασπάω, tear apart, burst. ³⁴ συντρίβω, break in pieces, crush. ³⁵ ἰσχύω, be strong, able. ³⁶ δαμάζω, tame, subdue. ³⁷ κατακόπτω, lacereate, cut. ³⁸ μακρόθεν, from afar, afar.

Κατὰ Μᾶρκον 5:7

ἔδραμεν ^{1} καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῆ μεγάλη εἶπεν, 7Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὑρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσης. * "Ελεγεν γὰρ αὐτῷ, "Εξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ 8 ἀκάθαρτον, έκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; 9 Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεων όνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ 10 παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ^{7} 11 ⁵Ην δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη κοίρων μεγάλη βοσκομένη: 10 καὶ 12 παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ° ίνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν ¹² αὐτοῖς 13 εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ΄ εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: καὶ ὥρμησεν τοῦ κρημνοῦ ^{14} εἰς τὴν θάλασσαν: ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι: ^{15} καὶ ἐπνίγοντο ^{16} έν τῆ θαλάσση. Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, το καὶ 14ἀνήγγειλαν ^{18} εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ^{19} Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί έστιν τὸ γεγονός: καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν 15 δαιμονιζόμενον ^{20} καθήμενον καὶ ἱματισμένον ^{21} καὶ σωφρονοῦντα, ^{22} τὸν ἐσχηκότα τὸν Λ εγεῶνα: καὶ ἐφοβήθησαν. Δ ιηγήσαντο δὲ 16 αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένω, ^{20} καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων ^{24} 17 αὐτῶν. Καὶ ἐμβάντος²⁵ αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ 18

¹τρέχω, run, exercise myself. ²ὕψιστος, highest, most high. ³ὁρκίζω, adjure, implore. ⁴βασανίζω, torment, torture. ⁵ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶λεγεών, ῶνος, ἡ, legion, very large number. ⁷χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁸ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ⁹χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ¹⁰βόσκω, feed. ¹¹δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ¹²ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹³ὁρμάω, hasten on, rush. ¹⁴κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ¹⁵δισχίλιοι, two thousand, 2000. ¹⁶πνίγω, choke, strangle. ¹⁷φεύγω, flee, escape. ¹⁸ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁹ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁰δαιμονίζομαι, am demon possessed. ²¹ἱματίζω, dress, clothe. ²²σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²³διηγέομαι, relate fully, relate in full. ²⁴ὅριον, ου, τό, boundary, region. ²⁵ἐμβαίνω, embark.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:19

δαιμονισθείς, Ίνα ἦ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, 19 ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, "Υπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος πεποίηκεν, καὶ ἠλέησέν σε. Καὶ 20 ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῷ Δ εκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: καὶ πάντες ἐθαύμαζον. ὅ

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, 21 συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ 22 ἰδού, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, 23 λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἐχει: ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῆ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ καὶ ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ: 24 καὶ ἡκολούθει αὐτῷ ὅχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον ⁴ αὐτόν.

Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει¹⁵ αἵματος ἔτη¹⁶ δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα 25 ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν,¹⁶ καὶ δαπανήσασα¹⁰ τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ἀφεληθεῖσα,²⁰ ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον²¹ ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὅχλῳ ὅπισθεν,²² ἥψατο²³ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: ἔλεγεν γὰρ ὅτι Κἂν²⁴ τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, 28 σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη²⁵ ἡ πηγὴ²⁶ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ 29

¹ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ² σός, your, yours. ³ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁴ ἐλεέω, have mercy, pity. ⁵ Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁷ διαπεράω, cross over, pass through. ⁸ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁹ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁰ Τάειρος, ου, ὁ, Jairus. ¹¹ θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ¹² ἐσχάτως, finally, at the extremity. ¹³ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁴ συνθλίβω, press together, crowd upon. ¹⁵ ρύσις, εως, ἡ, flowing, hemorrhage. ¹⁶ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁹ δαπανάω, spend, spend freely. ²⁰ ὡφελέω, profit, help. ²¹ χείρων, worse. ²² ὅπισθεν, behind, after. ²³ ἄπτομαι, touch or handle. ²⁴ κἄν, and if, even if. ²⁵ ξηραίνω, dry up, parch. ²⁶ πηγή, ῆς, ἡ, spring, fountain.

Κατὰ Μᾶρκον 5:30 Byzantine NT

ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται¹ ἀπὸ τῆς μάστιγος.² Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς 30 ἐπιγνοὺς³ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς⁴ ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν, Τίς μου ἥψατο⁵ τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ 31 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά⁶ σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο;⁵ Καὶ περιεβλέπετο⁻ ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ 32 δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα,⁵ εἰδυῖα ὁ γέγονεν ἐπ' αὐτῆ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν⁵ αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ 34 εἶπεν αὐτῆ, Θύγατερ,¹⁰ ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς¹¹ ἀπὸ τῆς μάστιγός² σου.

"Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, ¹² λέγοντες ὅτι 35

Ἡ θυγάτηρ ¹⁰ σου ἀπέθανεν: τί ἔτι σκύλλεις ¹³ τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ 36

Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, ¹² Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα 37

αὐτῷ συνακολουθῆσαι, ¹⁴ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον ¹⁵ καὶ Ἰωάννην

τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ¹⁵ Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ 38

ἀρχισυναγώγου, ¹² καὶ θεωρεῖ θόρυβον, ¹⁶ κλαίοντας ¹⁷ καὶ ἀλαλάζοντας

πολλά. Καὶ εἰσελθών λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε ¹⁹ καὶ κλαίετε; ¹⁷ Τὸ 39

παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ²⁰ Καὶ κατεγέλων ²¹ αὐτοῦ. Ὁ 40

δέ, ἐκβαλών πάντας, παραλαμβάνει ²² τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ

¹ ἰάομαι, heal. ² μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁴ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁵ ἄπτομαι, touch or handle. ⁶ συνθλίβω, press together, crowd upon. ⁷ περιβλέπομαι, look around, look around on. ⁸ τρέμω, tremble, am afraid. ⁹ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹ ὑγιής, whole, healthy. ¹² ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹³ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁴ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ¹⁵ Τάκωβος, James, Jacob. ¹⁶ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁷ κλαίω, weep, weep for. ¹⁸ ἀλαλάζω, cry aloud, wail loudly. ¹⁹ θορυβέω, make a commotion, agitate. ²⁰ καθεύδω, sleep. ²¹ καταγελάω, deride, ridicule. ²² παραλαμβάνω, receive, take.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:41

τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει 41 αὐτῆ, Ταλιθά, κοῦμι: ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, 42 ἦν γὰρ ἐτῶν δωδεκα: καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη. Καὶ 43 διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο: καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῆ φαγεῖν.

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, ¹² καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα ¹³ αὐτοῦ: καὶ 6 ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, 2 ἤρξατο ἐν τῆ συναγωγῆ διδάσκειν: καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, ¹⁴ λέγοντες, Πόθεν ¹⁵ τούτῳ ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ τέκτων, ¹⁶ ὁ υἰὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου ¹⁷ καὶ Ἰωσῆ ¹⁸ καὶ Ἰούδα ¹⁹ καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ ²⁰ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ²¹ ἐν αὐτῷ. Ἔλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ 4 Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος, ²² εἰ μὴ ἐν τῆ πατρίδι ¹³ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν ²³ καὶ ἐν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ 5 οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ²⁴ ἀρρώστοις ²⁵ ἐπιθεὶς ²⁶ τὰς γεῖρας, ἐθεράπευσεν. ²⁷ Καὶ ἐθαύμαζεν ²⁸ διὰ τὴν ἀπιστίαν ²⁹ αὐτῶν.

¹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ² ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ³ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁴ ταλιθά, little girl. ⁵ κοῦμι, arise. ⁶ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ⁻ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ⁵ ἔτος, ους, τό, year. ⁰ ἔξίστημι, amaze, be amazed. ¹¹ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹³ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹⁴ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁵ πόθεν, from where? whence. ¹⁶ τέκτων, ονος, ὁ, builder, carpenter. ¹⁻ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹8 Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ¹٩ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²⁰ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ²¹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ²² ἄτιμος, without honor, dishonored. ²³ συγγενής, kindred, relative. ²⁴ ὀλίγος, little, few. ²⁵ ἄρρωστος, sick, ill. ²⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁻ θεραπεύω, heal, care for. ²8 θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁰ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness.

Κατὰ Μᾶρκον 6:7

Καὶ περιῆγεν¹ τὰς κώμας² κύκλω³ διδάσκων.

Καὶ προσκαλείται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο 7 δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. 8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἴνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον: μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν: άλλ 9 ὑποδεδεμένους σανδάλια: καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ 10 ἔλεγεν αὐτοῖς, Όπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἔως ἄν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἄν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν 11 ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ἡμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρα κρίσεως, ἡ τῆ πόλει ἐκείνη. Καὶ ἔξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσιν: καὶ 12 δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίω. πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον. αὐτοῦς ἐλαίω.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης,³⁰ φανερὸν³¹ γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα 14 αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν³² αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ἡλίας³³ 15 ἐστίν: ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16

¹περιάγω, lead around, go about. ²κώμη, ης, ἡ, village. ³κύκλος, ου, ὁ, circle. ⁴προσκαλέω, summon. ⁵ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ παραγγέλλω, order, command. ⁷ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁸πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁹ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ¹⁰χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ¹¹ὑποδέω, put on my feet. ¹²σανδάλιον, ου, τό, sandal. ¹³ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁴χιτών, ώνος, ὁ, tunic, garment. ¹⁵ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁶ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁷ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹⁸χοῦς, ὁ, soil, dust. ¹⁹ὑποκάτω, under, below. ²⁰μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²¹ἀνεκτός, tolerable, bearable. ²²Σόδομα, ων, τό, Sodom. ²³Γόμορρα, ας, ἡ, Gomorrah. ²⁴κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ²⁶ἀλείφω, anoint. ²⁷ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁸ἄρρωστος, sick, ill. ²⁹θεραπεύω, heal, care for. ³⁰Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ³¹ φανερός, manifest, apparent. ³²ἐνεργέω, work, effect. ³³Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:17

Άκούσας δὲ Ἡρώδης¹ εἶπεν ὅτι Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα² Ἰωάννην, οὖτός ἐστιν: αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης 17 ἀποστείλας ἐκράτησεν³ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν⁴ αὐτὸν ἐν φυλακῆ,⁵ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.⁸ "Ελεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῷδη¹ ὅτι Οὐκ 18 ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς 19 ένεῖχεν ^{10} αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι: καὶ οὐκ ἠδύνατο: $\dot{o}$ γὰρ $\dot{o}$ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ άγιον, καὶ συνετήρει ^{11} αὐτόν: καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ήδέως $^{^{12}}$ αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, $^{^{13}}$ ὅτε ^{21} ^{1} Ηρώδης $^{^{1}}$ τοῖς γενεσίοις $^{^{14}}$ αὐτοῦ δεῖπνον $^{^{15}}$ ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν $^{^{16}}$ αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις ^{17} καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ 22εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς εἰσελθούσης τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης ^{20} τῷ Ἡρώδη ^{1} καὶ τοῖς συνανακειμένοις, ^{21} εἶπεν ὁ βασιλεύς τῷ κορασίῳ, 22 Αἴτησόν με δ ἐὰν θέλης, καὶ δώσω σοί: καὶ 23 αμοσεν²³ αὐτῆ ὅτι α ἐάν με αἰτήσης, δώσω σοί, ἔως ἡμίσους α τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῆ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; 24 ή δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ^{25} Καὶ ^{25} εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς ε πρὸς τὸν βασιλέα, ἤτήσατο, λέγουσα, Θέλω ΐνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ^{27} ἐπὶ πίνακι ^{28} τὴν κεφαλὴν

¹ Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ² ἀποκεφαλίζω, behead. ³ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁴ δέω, bind, tie. ⁵ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁶ Ἡρῷδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ⊓ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. δηαμέω, marry. ⁰ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹¹⁰ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ¹¹¹ συντηρέω, preserve, treasure. ¹² ἡδέως, sweetly, gladly. ¹³ εὔκαιρος, timely, suitable. ¹⁴γενέσια, ων, τό, birthday celebration. ¹⁵ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁶ μεγιστάν, ᾶνος, ὁ, great man, magnate. ¹ⁿ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹ፄ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹⁰ ὀρχέομαι, dance. ²⁰ ἀρέσκω, please, serve. ²¹ συνανάκειμαι, recline at table with. ²² κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ²³ ὀμνύω, swear, take an oath. ²⁴ ἡμισυς, half. ²⁵ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ²⁶ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ²ⁿ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ²² πίναξ, ακος, ἡ, board, dish.

Κατὰ Μᾶρκον 6:26 Byzantine NT

Ίωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.¹ Καὶ περίλυπος² γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ 26 τοὺς ὅρκους³ καὶ τοὺς συνανακειμένους⁴ οὐκ ἡθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.⁵ Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα⁶ 27 ἐπέταξεν⁻ ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀπελθών 28 ἀπεκεφάλισεν⁵ αὐτὸν ἐν τῆ φυλακῆ,ց καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι,¹⁰ καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ:¹¹ καὶ τὸ κοράσιον¹¹ ἔδωκεν αὐτὴν τῆ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 29 ἤλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα¹² αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.¹³

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν¹⁴ αὐτῷ 30 πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε¹⁵ 31 ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον¹⁶ τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε¹⁻ ὀλίγον.¹⁶ Ἡσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.¹⁰ Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον¹⁶ τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 32 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν²⁰ αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον²² ἐκεῖ, καὶ προῆλθον²³ αὐτούς, καὶ συνῆλθον²⁴ πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὅχλον, 34 καὶ ἐσπλαγχνίσθη²⁵ ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα²⁶ μὴ ἔχοντα ποιμένα:²⁻ καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας 35 πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν

¹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ² περίλυπος, very sad, very sorrowful. ³ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁴ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁵ ἀθετέω, reject, annul. ⁶ σπεκουλάτωρ, ορος, ὁ, courier, executioner. ⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁸ ἀποκεφαλίζω, behead. ⁹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁰ πίναξ, ακος, ἡ, board, dish. ¹¹ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ¹² πτώμα, τος, τό, dead body, corpse. ¹³ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁵ δεῦτε, come!. ¹⁶ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁷ ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁸ ὀλίγος, little, few. ¹⁹ εὐκαιρέω, have opportunity, time. ²⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²¹ πεζῆ, by land, on foot. ²² συντρέχω, run together, go with. ²³ προέρχομαι, go in front, precede. ²⁴ συνέρχομαι, come together, come or go with. ²⁵ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁶ πρόβατον, ου, τό, sheep. ²⁷ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:36

ότι "Ερημός έστιν ό τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή: ἀπόλυσον αὐτούς, 36 ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω² ἀγροὺς³ καὶ κώμας⁴ ἀγοράσωσιν⁵ έαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 37 αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν ; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ 38 γνόντες λέγουσιν, Π έντε, καὶ δύο ἰχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς 39 άνακλῖναι ^{12} πάντας συμπόσια ^{13} συμπόσια ^{13} ἐπὶ τῷ χλωρῷ ^{14} χόρτῳ. ^{15} 40 $\mathbf{K}$ αὶ ἀνέπεσον $^{^{16}}$ πρασιαὶ $^{^{17}}$ πρασιαί, $^{^{17}}$ ἀνὰ $^{^{18}}$ ἑκατὸν $^{^{19}}$ καὶ ἀνὰ $^{^{18}}$ πεντήκοντα.²⁰ Καὶ λαβών τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,¹⁰ 41 άναβλέψας $^{^{21}}$ εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν, $^{^{22}}$ καὶ κατέκλασεν $^{^{23}}$ τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν² αὐτοῖς: καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ^{10} ἐμέρισεν ^{25} πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ 42 έχορτάσθησαν: ^{26} καὶ ἦραν κλασμάτων ^{27} δώδεκα κοφίνους ^{28} πλήρεις, ^{29} ^{43} καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. ^{10} Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους 44πεντακισχίλιοι ανδρες.

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν³¹ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι³² εἰς τὸ πλοῖον, 45 καὶ προάγειν³³ εἰς τὸ πέραν³⁴ πρὸς Βηθσαϊδάν,³⁵ ἔως αὐτὸς ἀπολύσῃ

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² κύκλος, ου, ὁ, circle. ³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁴ κώμη, ης, ἡ, village. ⁵ ἀγοράζω, buy. ⁶ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ⁷ διακόσιοι, two hundred, 200. ⁸ πόσος, how many? how great? ⁹ πέντε, five, 5. ¹⁰ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹¹ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹³ συμπόσιον, ου, τό, party, group. ¹⁴ χλωρός, pale green, pale. ¹⁵ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ¹⁶ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁷ πρασιά, ᾶς, ἡ, group, company formed into divisions. ¹⁸ ἀνά, upwards, upon. ¹⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ²⁰ πεντήκοντα, fifty, 50. ²¹ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²² εὐλογέω, bless. ²³ κατακλάω, break in pieces. ²⁴ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁵ μερίζω, divide, part. ²⁶ χορτάζω, eat until full, be filled. ²⁷ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²⁸ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ²⁹ πλήρης, full. ³⁰ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ³¹ ἀναγκάζω, force, compel. ³² ἐμβαίνω, embark. ³³ προάγω, lead forth, go before. ³⁴ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ³⁵ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida.

Κατὰ Μᾶρκον 6:46

τὸν ὅχλον. Καὶ ἀποταξάμενος¹ αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὅρος 46 προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας² γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς 47 θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς 48 βασανιζομένους³ ἐν τῷ ἐλαύνειν,⁴ ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος⁵ ἐναντίος⁶ αὐτοῖς, καὶ περὶ τετάρτην⁻ φυλακὴν⁶ τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης: καὶ ἤθελεν παρελθεῖνˀ αὐτούς. Οἱ δέ, 49 ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα¹⁰ εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν:¹¹ πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν.¹² 50 Καὶ εὐθέως ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε:¹³ ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ 51 ἐκόπασεν¹⁴ ὁ ἄνεμος:⁵ καὶ λίαν¹⁵ ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,¹6 καὶ ἐθαύμαζον.¹⁻ Οὐ γὰρ συνῆκαν¹ϐ ἐπὶ τοῖς ἄρτοις: ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ 52 καρδία πεπωρωμένη.¹9

Καὶ διαπεράσαντες ^{20} ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ, ^{21} καὶ 53 προσωρμίσθησαν. ^{22} Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως 54 ἐπιγνόντες ^{23} αὐτόν, περιδραμόντες ^{24} ὅλην τὴν περίχωρον ^{25} ἐκείνην, 55 ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις ^{26} τοὺς κακῶς ^{27} ἔχοντας περιφέρειν, ^{28} ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστιν. Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο ^{29} εἰς κώμας ^{30} ἢ 56 πόλεις ἢ ἀγρούς, ^{31} ἐν ταῖς ἀγοραῖς ^{32} ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, ^{33} καὶ

¹ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ² ὄψιος, late. ³ βασανίζω, torment, torture. ⁴ ἐλαύνω, drive or push, row. ⁵ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁶ ἐναντίος, opposite, hostile. ⊓ τέταρτος, fourth. ὁ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁿ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹¹ φάντασμα, τος, τό, apparition, ghost. ¹¹ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ¹² ταράσσω, trouble, agitate. ¹³ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁴ κοπάζω, stop, abate. ¹⁵ λίαν, greatly, very. ¹⁶ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⊓ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹ፄ συνίημι, understand, consider. ¹ⁿ πωρόω, harden, render callous. ²⁰ διαπεράω, cross over, pass through. ²¹ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ²² προσορμίζω, anchor at a place. ²³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²⁴ περιτρέχω, run around, run about. ²⁵ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²⁶ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ²⊓ κακῶς, badly, evilly. ²ፄ περιφέρω, carry about, carry around. ²⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ³⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ³¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ³³ ἀσθενέω, be weak, sick.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:2

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν ^{1} τοῦ κρασπέδου ^{2} τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται: ^{3} καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο ^{3} αὐτοῦ ἐσώζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν γραμματέων, 7 έλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων: καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 κοιναῖς ^{4} χερσίν, τοῦτ ^{2} ἔστιν ἀνίπτοις, ^{5} ἐσθίοντας ἄρτους ἐμέμψαντο. ^{6} 3 Οί γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῆ⁷ νίψωνται⁸ τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων: καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ^{11} ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσιν: ^{4} καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλα $βον^{12}$ κρατε $\~iv$, $βαπτισμοὺς^{13}$ ποτηρίων ^{14} καὶ ξεστῶν ^{15} καὶ χαλκίων ^{16} καὶ κλινῶν ^{17} ^{7} Επειτα ^{18} 5 έπερωτώσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν 10 πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ^{6} ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Καλῶς ^{19} προεφήτευσεν ^{20} Ἡσαΐας ^{21} περὶ ύμῶν τῶν ὑποκριτῶν, 22 ὡς γέγραπται, Οὖτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν 23 με τιμᾶ ^{24} ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ^{25} ἀπέχει ^{26} ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην ^{27} δὲ 7σέβονταί ^{28} με, διδάσκοντες διδασκαλίας ^{29} ἐντάλματα ^{30} ἀνθρώπων. 8Αφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμούς ^{13} ξεστῶν ^{15} καὶ ποτηρίων: ^{14} καὶ ἄλλα

¹ κἄν, and if, even if. ² κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ³ ἄπτομαι, touch or handle. ⁴ κοινός, common, unclean. ⁵ ἄνιπτος, unwashed. ⁶ μέμφομαι, find fault with, blame. ⁷ πυγμή, ῆς, ἡ, hand and wrist, fist. ⁸ νίπτω, wash. ⁹ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁰ παράδοσις, εως, ἡ, tradition, instruction. ¹¹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹² παραλαμβάνω, receive, take. ¹³ βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹⁵ ξέστης, ου, ὁ, pitcher, jug. ¹⁶ χαλκίον, ου, τό, bronze vessel. ¹⁷ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹⁸ ἔπειτα, then, after this. ¹⁹ καλώς, rightly, well. ²⁰ προφητεύω, prophesy, foretell. ²¹ Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ²² ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²³ χείλος, ους, τό, lip, edge. ²⁴ τιμάω, honor, value at a price. ²⁵ πόρρω, far (away), far. ²⁶ ἀπέχω, received, obtain. ²⁷ μάτην, in vain, no end. ²⁸ σέβομαι, reverence, worship. ²⁹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ³⁰ ἔνταλμα, τος, τό, precept, commandment.

Κατὰ Μᾶρκον 7:9

παρόμοια τοιαύτα πολλά ποιείτε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοίς, Καλῶς 9 άθετεῖτε ^{3} τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ^{4} ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωσῆς γὰρ εἶπεν, Τίμα⁵ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου: καί, Ό κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτω τελευτάτω: ὑμεῖς δὲ λέγετε, 11 Έὰν εἴπη ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν, ὁ ὁ ἐστιν, δῶρον, ὁ δ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ώφεληθῆς: ^{10} καὶ οὐκέτι ^{11} ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι 12 τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῆ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τον λόγον τοῦ θεοῦ 13τῆ παραδόσει τοιαῦτα πολλὰ ποιείτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοίς, 14 Άκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. ^{14} Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν ^{15} τοῦ 15άνθρώπου εἰσπορευόμενον ^{16} εἰς αὐτόν, δ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι: ^{17} άλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ^{18} ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοινοῦντα ^{17} τὸν ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὧτα ^{19} ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς 16οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολής. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί² ἐστε; Οὐ 18 νοεῖτε ^{21} ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν ^{15} εἰσπορευόμενον ^{16} εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ^{17} ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται ^{16} αὐτοῦ εἰς τὴν 19καρδίαν, άλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, ^{22} καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ^{23} ἐκπορεύεται, ^{18} καθαρίζον ^{24} πάντα τὰ βρώματα. ^{25} "Ελεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ 20 ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ^{18} ἐκεῖνο κοινοῖ ^{17} τὸν ἄνθρωπον. ^{7} Εσωθεν ^{26} 21

¹παρόμοιος, like, similar. ² καλώς, rightly, well. ³ ἀθετέω, reject, annul. ⁴παράδοσις, εως, ή, tradition, instruction. ⁵τιμάω, honor, value at a price. ⁶κακολογέω, speak evil of, revile. ⁷τελευτάω, die, end. ⁸Κορβᾶν, gift to God, corban. ⁹δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁰ ἀφελέω, profit, help. ¹¹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹² ἀκυρόω, revoke, invalidate. ¹³προσκαλέω, summon. ¹⁴συνίημι, understand, consider. ¹⁵ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁶ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁷ κοινόω, make common, defile. ¹⁸ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁹ ούς, ους, τό, ear. ²⁰ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ²¹ νοέω, understand, consider. ²²κοιλία, ας, ή, belly, womb. ²³ ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, toilet, latrine. ²⁴καθαρίζω, cleanse, make clean. ²⁵ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁶ ἔσωθεν, from within, within.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:22

γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, 22 πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, όφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη: πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν 23 ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐκεῖθεν¹ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια¹ Τύρου¹ καὶ Σιδῶνος.¹ 24
Καὶ εἰσελθῶν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἤδυνήθη
λαθεῖν.² Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἤς εἶχεν τὸ θυγάτριον² 25
αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον,² ἐλθοῦσα προσέπεσεν² πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ: ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς,² Συραφοινίκισσα² τῷ γένει: καὶ 26
ἤρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλη ἐκ τῆς θυγατρὸς² αὐτῆς. Ὁ δὲ 27
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι² τὰ τέκνα: οὐ γὰρ
καλόν ἐστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ναί,³ κύριε: καὶ γὰρ τὰ κυνάρια² 28
ὑποκάτω³ τῆς τραπέζης² ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων³ τῶν παιδίων. Καὶ 29
εἶπεν αὐτῆ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε: ἐξελήλυθεν τὸ δαιμόνιον
ἐκ τῆς θυγατρός² σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὖρεν τὸ 30
δαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα² βεβλημένην ἐπὶ τῆς

¹ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ² ἐκπορεύομαι, go out, come out. ³ μοιχεία, ας, ἡ, adultery. ⁴ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ⁵ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ⁶ κλοπή, ῆς, ἡ, theft, thieving. ⁷ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ⁸ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ⁹ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ¹⁰ ἀσέλγεια, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ¹¹ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ¹² ὑπερηφανία, ας, ἡ, arrogance, haughtiness. ¹³ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ¹⁴ ἔσωθεν, from within, within. ¹⁵ κοινόω, make common, defile. ¹⁶ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁷ μεθόριον, ου, τό, confine, border. ¹⁸ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁹ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²⁰ λανθάνω, escape notice, am hidden. ²¹ θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ²² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²³ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²⁴ Έλληνίς, ίδος, ἡ, Greek, Greek woman. ²⁵ Συροφοινίκισσα, ης, ἡ, Syrophoenician woman, Syrophoenician. ²⁶ γένος, ους, τό, race, kind. ²⁷ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁸ χορτάζω, eat until full, be filled. ²⁹ κυνάριον, ου, τό, little dog. ³⁰ ναί, yes, truly. ³¹ ὑποκάτω, under, below. ³² τράπεζα, ης, ἡ, table. ³³ Ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap.

Κατὰ Μᾶρκον 7:31 Byzantine NT

κλίνης.1

Καὶ πάλιν ἐξελθών ἐκ τῶν ὁρίων² Τύρου³ καὶ Σιδῶνος, ὅλθεν πρὸς τὴν 31 θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ³ μέσον τῶν ὁρίων² Δεκαπόλεως. Ἦ 32 φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῆ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὅχλου 33 κατ ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἢ ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν 34 οὐρανόν, ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, καὶ ἀκοαί: καὶ 35 ἐλύθητι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί: καὶ 36 διεστείλατο² αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν: ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ 37 ὑπερπερισσῶς² ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς² πάντα πεποίηκεν: καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους² λαλεῖν.

Έν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου²⁹ ὅχλου ὅντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί **8**φάγωσιν, προσκαλεσάμενος³⁰ ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει
αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι³¹ ἐπὶ τὸν ὅχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς 2
προσμένουσίν³² μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν: καὶ ἐὰν ἀπολύσω 3

¹ κλίνη, ης, ή, couch, bed. ²ὅριον, ου, τό, boundary, region. ³ Τύρος, ου, ή, Tyre. ⁴ Σιδών, ῶνος, ή, Sidon. ⁵ ἀνά, upwards, upon. ⁶ Δεκάπολις, εως, ή, Decapolis. ⁷ κωφός, deaf, dumb. ⁸ μογγιλάλος, ου, ό, one speaking with difficulty. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹¹ δάκτυλος, ου, ό, finger. ¹² οὖς, ους, τό, ear. ¹³ πτύω, spit. ¹⁴ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁶ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹⁷ ἐφφαθά, ephphatha, be opened! ¹⁸ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁹ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ²⁰ λύω, He/she was untied. ²¹ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ²² ὀρθῶς, rightly, correctly. ²³ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ²⁴ περισσός, excessive, abundant. ²⁵ ὑπερπερισσῶς, beyond all measure, utterly. ²⁶ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁷ καλῶς, rightly, well. ²⁸ ἄλαλος, speechless, mute. ²⁹ πάμπολυς, very great. ³⁰ προσκαλέω, summon. ³¹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ³² προσμένω, wait longer, remain.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:4

αὐτοὺς νήστεις¹ εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται² ἐν τῇ ὁδῷ: τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν³ ἤκουσιν.⁴ Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 4 αὐτοῦ, Πόθεν⁵ τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι⁶ ἄρτων ἐπ² ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους⁶ ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον, 5 Ἐπτά. Καὶ παρήγγειλεν³ τῷ ὅχλῳ ἀναπεσεῖν¹⁰ ἐπὶ τῆς γῆς: καὶ 6 λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας¹¹ ἔκλασεν¹² καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν:¹³ καὶ παρέθηκαν¹³ τῷ ὅχλῳ. Καὶ 7 εἶχον ἰχθύδια¹⁴ ὀλίγα:¹⁵ καὶ εὐλογήσας¹⁶ εἶπεν παραθεῖναι¹³ καὶ αὐτά. 8 ἔΕφαγον δέ, καὶ ἐχορτάσθησαν:⁶ καὶ ἦραν περισσεύματα¹² κλασμάτων¹ఠ ἐπτὰ σπυρίδας.¹¹ Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς 9 τετρακισχίλιοι:²⁰ καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ εὐθέως ἐμβὰς²¹ εἰς τὸ 10 πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη²² Δαλμανουθά.²³

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν ^{24} αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' 11 αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες ^{25} αὐτόν. Καὶ 12 ἀναστενάξας ^{26} τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ ^{27} αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ^{28} Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῆ γενε ^{27} ταύτη σημεῖον. 13 Καὶ ἀφεὶς αὐτούς, ἐμβὰς ^{21} πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

¹ νῆστις, ὁ, not eating, hungry. ² ἐκλύω, am unstrung, become weak. ³ μακρόθεν, from afar, afar. ⁴ ἥκω, have come, am present. ⁵ πόθεν, from where? whence. ⁶ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁷ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ⁸ πόσος, how many? how great? ⁹ παραγγέλλω, order, command. ¹⁰ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹² κλάω, break. ¹³ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁴ ἰχθύδιον, ου, τό, small fish, little fish. ¹⁵ ὀλίγος, little, few. ¹⁶ εὐλογέω, bless. ¹⁷ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁸ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ¹⁹ σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ²⁰ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ²¹ ἐμβαίνω, embark. ²² μέρος, ους, τό, part, portion. ²³ Δαλμανουθά, ἡ, Dalmanutha. ²⁴ συζητέω, discuss, dispute. ²⁵ πειράζω, test, tempt. ²⁶ ἀναστενάζω, sigh deeply, groan or sigh deeply. ²⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁸ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁹ πέραν, on the other side of, beyond (gen).

Κατὰ Μᾶρκον 8:14

Καὶ ἐπελάθοντο¹ λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' 14 ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο² αὐτοῖς, λέγων, 'Όρᾶτε, 15 βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης³ τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης³ Ἡρῷδου.⁴ 16 Καὶ διελογίζοντο⁵ πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. 17 Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε⁵ ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω⁶ νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην² ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 'Όφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ ὧτα¹⁰ ἔχοντες 18 οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε; '' Ότε τοὺς πέντε¹² ἄρτους ἔκλασα 19 εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, '⁴ πόσους¹⁵ κοφίνους¹⁶ πλήρεις¹΄ κλασμάτων¹⁵ ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. 'Ότε δὲ τοὺς ἐπτὰ εἰς 20 τοὺς τετρακισχιλίους, '' πόσων¹⁵ σπυρίδων²⁰ πληρώματα²¹ κλασμάτων¹⁵ ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον, 'Επτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς οὐ 21 συνίετε; δ

Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ 22 παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς 23 χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν ἐδ αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης: καὶ πτύσας τεἰς τὰ ὅμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς ἐθ τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς 24 δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Εἶτα αὐτὸν ἐπέθηκεν εθ τὰς χεῖρας ἐπὶ 25

^{\$\$^\$\$ \$\}times \text{plant}\$\$ \text{office}\$ and \$\text{office}\$ in the distinguish. \$\$^{3} \(\text{cim} \), \$\$\eta\$, \$\$\text{hend}\$, \$\$\text{office}\$, \$\$\

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:26

τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἄπαντας. Καὶ 2 ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης, μηδὲ εἴπης τινὶ ἐν τῆ κώμη.

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας $^{^6}$ Καισαρείας $^{^7}$ τῆς Φιλίππου: $^{\rm s}$ καὶ ἐν τῆ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, 28 Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: καὶ ἄλλοι Ἡλίαν: άλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητών. Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 29 Άποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σ ὺ εἶ ὁ χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν 30 αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν 31 αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, 12 καὶ ἀποδοκιμασθῆναι $^{^{13}}$ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας άναστῆναι: καὶ παρρησί a^{14} τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος 32αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν ^{11} αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, ^{16} καὶ 33 ίδων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησεν τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ύπαγε όπίσω ^{17} μου, Σ αταν $\tilde{\alpha}$: ^{18} ὅτι οὐ φρονε $\tilde{\iota}$ ς ^{19} τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν άνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος²⁰ τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς 34

¹ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ³ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁴ τηλαυγῶς, plainly, clearly. ⁵ ἄπας, each, every. ⁴ κώμη, ης, ἡ, village. ⁶ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁶ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ⁶ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁰ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹¹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹² πάσχω, suffer, am acted upon. ¹³ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁴ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹⁵ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁻ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹δ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰ φρονέω, think, judge. ²⁰ προσκαλέω, summon.

Κατὰ Μᾶρκον 8:35 Byzantine NT

αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, "Όστις θέλει ὀπίσω¹ μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω² ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν³ αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. "Ὁς γὰρ ἄν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35 ἀπολέσει αὐτήν: ὅς δ' ἄν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν⁴ ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὕτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὡφελήσει⁵ ἄνθρωπον, 36 ἐὰν κερδήσῃ⁶ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆ⁻ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; "Η 37 τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα⁶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; "Ος γὰρ ἐὰν 38 ἐπαισχυνθῆˀ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῆ γενεᾳ¹ο ταύτη τῆ μοιχαλίδι¹ι καὶ ἀμαρτωλῷ,¹² καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται² αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῆ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, 9 οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται ¹³ θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

¹ ὁπίσω, behind, after (gen). ² ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ³ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ ὡφελέω, profit, help. 6 κερδαίνω, gain, win. ⁻ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. 8 ἀντάλλαγμα, τος, τό, exchange, purchasing price. 9 ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹0 γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ μοιχαλίς, ίδος, ἡ, adulteress. ¹² ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ γεύομαι, taste, experience. ¹⁴ ἔξ, six, 6. ¹⁵ παραλαμβάνω, receive, take. ¹6 Τάκωβος, James, Jacob. ¹⁻ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹8 ὑψηλός, high, lofty. ¹⁰ μόνος, only, alone. ²⁰ μεταμορφόω, change the form, transform. ²¹ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²² στίλβω, shine, be radiant. ²³ λευκός, white, bright. ²⁴ λίαν, greatly, very. ²⁵ χιών, όνος, ἡ, snow. ²⁶ οἷος, such as, of what kind.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:4

γναφεὺς¹ ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.² Καὶ ἄφθη αὐτοῖς Ἡλίας³ 4 σὺν Μωσῆ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες⁴ τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 5 Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς⁵ τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ³ μίαν. Οὐ γὰρ ἤδει τί λαλήσει: ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.⁶ Καὶ ἐγένετο νεφέλη⁻ 6 ἐπισκιάζουσα⁵ αὐτοῖς: καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,⁻ Οὕτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα² περιβλεψάμενοι, 8 οὐκέτι¹¹ οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο¹² αὐτοῖς ἵνα 9 μηδενὶ διηγήσωνται¹³ ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν¹⁴ πρὸς ἑαυτούς, 10 συζητοῦντες¹⁵ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων 11 αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν³ δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἡλίας³ μὲν ἐλθῶν πρῶτον, 12 ἀποκαθιστᾳ¹⁶ πάντα: καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθη¹γ καὶ ἐξουδενωθῆ.¹8 Ἡλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας³ 13 ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπὰ αὐτόν.

¹ γναφεύς, έως, δ, one who cleans woolen cloth. ² λευκαίνω, make white, whiten. ³ Ήλίας, ου, δ, Elijah. ⁴ συλλαλέω, talk with, discuss. ⁵ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁶ ἔκφοβος, terrified, greatly terrified. ⁷ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁸ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁹ ἐξάπινα, suddenly, unexpectedly. ¹⁰ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹¹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹² διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹³ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁴ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁵ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁶ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ ἐξουδενόω, ignore, despise.

Κατὰ Μᾶρκον 9:14

Καὶ ἐλθών πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτούς, καὶ 14 γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν 15αὐτὸν ἐξεθαμβήθη,² καὶ προστρέχοντες³ ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ 16 έπηρώτησεν τοὺς γραμματεῖς, Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; Καὶ 17 ἀποκριθεὶς εἶς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβη, 18 ρήσσει αὐτόν: καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται: καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. $^{^{11}}$ $^{\circ}$ Ο δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, $^{^{\circ}}\!\Omega^{^{12}}$ γενεὰ $^{^{13}}$ ἄπιστος, $^{^{14}}$ 19 ἔως πότε ^{15} πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; $^{\prime\prime}$ Εως πότε ^{15} ἀνέξομαι ^{16} ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν: καὶ ἰδών αὐτόν, 20 εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν¹⁷ αὐτόν: καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ^{18} ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος ^{19} 21 χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπεν, Παιδιόθεν. Καὶ 22 πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν: ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ^{22} ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ^{23} ἐφ' ἡμᾶς. Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ ^{24} 23 τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ 24 δακρύων 25 έλεγεν, Πιστεύω, κύριε, βοήθει 22 μου τῆ ἀπιστία. 26 Ἰδων 25 δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ^{27} ὄχλος, ἐπετίμησεν ^{28} τῷ πνεύματι τῷ

¹ συζητέω, discuss, dispute. ² ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ³ προστρέχω, run up to, run to. ⁴ ἄλαλος, speechless, mute. ⁵ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁶ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ⁷ ἀφρίζω, foam at the mouth. ⁸ τρίζω, gnash, grind. ⁹ ὁδούς, ὁ, tooth. ¹⁰ ξηραίνω, dry up, parch. ¹¹ ἰσχύω, be strong, able. ¹² ὧ, Oh! omega. ¹³ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁴ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁵ πότε, when? at what time? ¹⁶ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁷ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ¹⁸ κυλίω, roll. ¹⁹ πόσος, how many? how great? ²⁰ παιδιόθεν, from childhood. ²¹ πολλάκις, often, many times. ²² βοηθέω, come to the aid of. ²³ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁴ δυνατός, powerful, possible. ²⁵ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²⁶ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ²⁷ ἐπισυντρέχω, run together again, run together to. ²⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:26

ἀκαθάρτω, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον² καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθης εἰς αὐτόν. Καὶ 26 κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθεν: καὶ ἐγένετο ὡσεί νεκρός, ώστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας 27 αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν: καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν 28 εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν 29 οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῆ καὶ νηστεία. 11

Καὶ ἐκεῖθεν¹² ἐξελθόντες παρεπορεύοντο¹³ διὰ τῆς Γαλιλαίας: καὶ οὐκ 30 ἤθελεν ἵνα τις γνῷ. Ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν 31 αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ ἀποκτανθείς, τῆ τρίτη ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν¹⁴ τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν 32 ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ: ¹⁵ καὶ ἐν τῆ οἰκία γενόμενος ἐπηρώτα 33 αὐτούς, Τί ἐν τῆ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; ¹⁶ Οἱ δὲ ἐσιώπων: ¹⁷ 34 πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ¹⁸ ἐν τῆ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθίσας 35 ἐφώνησεν ²⁰ τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. ²¹ Καὶ λαβὼν παιδίον, 36

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ² ἄλαλος, speechless, mute. ³ κωφός, deaf, dumb. ⁴ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁵ μηκέτι, no longer. 6 σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ⁻ ώσεί, like, about. 8 κρατέω, grasp, lay hold of. ໑ γένος, ους, τό, race, kind. ¹ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹³ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁴ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁵ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁻ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹৪ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹໑ καθίζω, seat, sit. ²⁰ φωνέω, call, crow. ²¹ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon.

Κατὰ Μᾶρκον 9:37 Byzantine NT

ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν: καὶ ἐναγκαλισάμενος¹ αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς: Ὁς ἐὰν ε̈ν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 37 ἐμὲ δέχεται: καὶ ος ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

Άπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ 38 ονόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, δς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν: καὶ έκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Μὴ 39 κωλύετε αὐτόν: οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ ^{3} κακολογῆσαί ^{4} με. Ός γὰρ οὐκ ἔστιν καθ ^{4} ύμων ύπερ ύμων έστιν. Ός γαρ αν ποτίση ύμας ποτήριον ύδατος 41 έν ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίση ενα τῶν μικρῶν τῶν 42πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται 10 λίθος μυλικὸς ^{11} περὶ τὸν τράχηλον ^{12} αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζη ^{8} σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον ^{13} αὐτήν: καλόν σοι 43 έστὶν κυλλὸν ^{14} εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, ^{15} εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ^{16} ὅπου ὁ σκώλη ξ^{17} ^{44} αὐτῶν οὐ τελευτᾶ, ^{18} καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ^{19} Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου ^{45} σκανδαλίζη⁸ σε, ἀπόκοψον¹³ αὐτόν: καλόν ἐστίν σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν

¹ ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug. ² κωλύω, forbid, hinder. ³ ταχύ, quickly, speedily. ⁴ κακολογέω, speak evil of, revile. ⁵ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁷ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ⁸ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁹ μικρός, small, little. ¹⁰ περίκειμαι, be around, surround. ¹¹ μιλικός, belonging to a mill. ¹² τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹³ ἀποκόπτω, cut off, smite. ¹⁴ κυλλός, crippled, lame. ¹⁵ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ¹⁶ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹⁻ σκώληξ, ηκος, ὁ, worm, gnawing worm. ¹8 τελευτάω, die, end. ¹⁰ σβέννυμι, quench, extinguish.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:46

ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ἐεἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ ἀὐτῶν οὐ τελευτᾳ, ἡ καὶ τὸ πῦρ 46 οὐ σβέννυται. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε 47 αὐτόν: καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον ἐεἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός, ὅπου ὁ σκώληξ ἀὐτῶν οὐ τελευτᾳ, ἡ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 48 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ὁλὶ ὁλισθήσεται. 49 Καλὸν τὸ ἄλας: ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον ἡ γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἐν ἔαυτοῖς ἄλας, καὶ εἰρηνεύετε ὁν ἀλλήλοις.

Κάκεῖθεν¹6 ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια¹7 τῆς Ἰουδαίας¹8 διὰ τοῦ πέραν¹9 10 τοῦ Ἰορδάνου:²0 καὶ συμπορεύονται²¹ πάλιν ὅχλοι πρὸς αὐτόν: καί, ὡς εἰώθει,²² πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι 2 ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν²³ ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες²⁴ αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν 3 ἐνετείλατο²⁵ Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέτρεψεν²6 βιβλίον²7 4 ἀποστασίου²8 γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 5 αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν²9 ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην: ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως,³0 ἄρσεν³¹ καὶ θῆλυ³² ἐποίησεν αὐτοὺς 6

¹ χωλός, lame, deprived of a foot. ² γέεννα, ης, ή, gehenna, Gehenna. ³ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ⁴ σκώληξ, ηκος, ό, worm, gnawing worm. ⁵ τελευτάω, die, end. ⁶ σβέννυμι, quench, extinguish. ⁷ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁸ μονόφθαλμος, one-eyed. ⁹ άλίζω, salt, sprinkle with salt. ¹⁰ θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹¹ ἄλς, ό, salt. ¹² ἄλας, ατος, τό, salt. ¹³ ἄναλος, without salt, saltless. ¹⁴ ἀρτύω, season, make salty. ¹⁵ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹⁶ κἀκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁷ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁸ Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹⁹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²⁰ Ἰορδάνης, ου, ό, Jordan. ²¹ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²² εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ²³ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²⁴ πειράζω, test, tempt. ²⁵ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁷ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ²⁸ ἀποστάσιον, ου, τό, certificate of divorce, repudiation. ²⁹ σκληροκαρδία, ας, ή, hardness of heart. ³⁰ κτίσις, εως, ή, creation, creature. ³¹ ἄρσην, male. ³² θῆλυς, female, woman.

Κατὰ Μᾶρκον 10:7 Byzantine NT

ό θεός. Ένεκεν¹ τούτου καταλείψει² ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ 7 τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται³ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ 8 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. "Ωστε οὐκέτι⁴ εἰσὶν δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. 'Ο οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν,⁵ ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. ' Καὶ ἐν τῆ 9 οἰκία πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. 11 Καὶ λέγει αὐτοῖς, 'Ος ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν: καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς 12 καὶ γαμηθῆ ἄλλω, μοιχᾶται. Ε

Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψηται αὐτῶν: οἱ δὲ μαθηταὶ 13 ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν, ὰκαὶ 14 εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με: μὴ κωλύετε αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁς 15 ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθη εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, 16 εὐλόγει αὐτά.

Καὶ ἐκπορευομένου¹⁶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν¹⁷ εἶς καὶ 17 γονυπετήσας¹⁸ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;¹⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με 18 λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, 19

¹ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ² καταλείπω, leave, leave behind. ³προσκολλάω, join closely, cleave to. ⁴οὐκέτι, no longer, no more. ⁵ συζεύγνυμι, join together, unite. ⁶χωρίζω, separate, depart. γαμέω, marry. ⁵ μοιχάομαι, commit adultery with, commit adultery. ⁰προσφέρω, bring to, offer. ¹⁰ ἄπτομαι, touch or handle. ¹¹ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹² ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹³ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁴ ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug. ¹⁵ εὐλογέω, bless. ¹⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹γπροστρέχω, run up to, run to. ¹⁵ γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ¹⁰ κληρονομέω, inherit, obtain.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:20

Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ 20 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ 21 εἶπεν αὐτῷ, Έν σοι ὑστερεῖ: ὅπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο, ἐν ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22 λυπούμενος: πὴν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Καὶ περιβλεψάμενος '' ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς 23 δυσκόλως '' οἱ τὰ χρήματα '' ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο '' ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. 'Ο 24 δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν '' ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν '' εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εὐκοπώτερόν '' ἐστιν κάμηλον '' διὰ τῆς τρυμαλιᾶς '' τῆς 25 ῥαφίδος '' εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον '' εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς '' ἐξεπλήσσοντο, '' λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, 26 Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας '' δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, 27 Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, '' ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ: πάντα γὰρ δυνατά '' ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. "Ηρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, 'Ίδού, ἡμεῖς 28

¹ μοιχεύω, commit adultery. ² φονεύω, kill, murder. ³ κλέπτω, steal. ⁴ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁵ ἀποστερέω, defraud, deprive of. ⁶ τιμάω, honor, value at a price. ⁷ φυλάσσω, guard, keep. ⁸ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ⁹ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁰ ὑστερέω, lack, need. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹³ θησαυρός, οῦ, ό, storehouse, treasure. ¹⁴ δεῦρο, until now, come here! ¹⁵ σταυρός, οῦ, ό, cross. ¹⁶ στυγνάζω, become gloomy, be shocked or sad. ¹⁷ λυπέω, grieve, pain. ¹⁸ κτήμα, ος, τό, possession, piece of property. ¹⁹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ²⁰ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²¹ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ²² θαμβέω, amaze. ²³ δύσκολος, hard, difficult. ²⁴ εὐκοπώτερον, easier. ²⁵ κάμηλος, ου, ό, camel. ²⁶ τρυμαλιά, ᾶς, ή, hole, eye of a needle. ²⁷ ραφίς, ίδος, ή, needle. ²⁸ πλούσιος, rich. ²⁹ περισσώς, abundantly, exceedingly. ³⁰ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ³¹ ἀδύνατος, impossible, unable. ³² δυνατός, powerful, possible.

Κατὰ Μᾶρκον 10:29 Byzantine NT

ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 29 εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὅς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ² ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν ³ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα ⁴ 30 νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ¹ καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, ² μετὰ διωγμῶν, ⁵ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ 31 ἔσχατοι πρῶτοι.

^{*}Ησαν δὲ ἐν τῆ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ ἦν προάγων 32 αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν: ὅτι Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, 33 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ 34 μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν: καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

¹ ἀδελφή, ῆς, ή, sister. ² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁴ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ⁵ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁶ προάγω, lead forth, go before. ⁶ θαμβέω, amaze. ⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ⁶ συμβαίνω, come together, come to pass. ¹⁰ κατακρίνω, condemn. ¹¹ ἐμπαίζω, mock. ¹² μαστιγόω, whip, lash. ¹³ ἐμπτύω, spit upon.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:35

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, 35 λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ίνα δ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν. 36 $\bullet$ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, $\bullet$ θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; $\bullet$ δὲ εἶπον αὐτῷ, $\bullet$ $\bullet$ 37 ήμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων ⁴ σου καθίσωμεν ⁵ ἐν τῆ δόξη σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. 38 Δ ύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον $^{\circ}$ $^{\circ}$ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ^{7} $^{\circ}$ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. Ὁ δὲ 39 Ίησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὁ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα δ έγω βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε: τὸ δὲ καθίσαι έκ 40 δεξιών μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἶς ήτοίμασται. ^{8} Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ^{3} ἤρξαντο ἀγανακτεῖν ^{10} περὶ 41Ίακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 42 λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν ^{12} αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν ^{13} αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν: ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας 43 ἐν ὑμῖν ἔσται ὑμῶν διάκονος: ^{14} καὶ ος ἐὰν θέλη ὑμῶν γενέσθαι ^{44} πρώτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ 45 ทึ่ λ ปะง διακονηθήναι, δ άλλὰ διακονήσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ^{16} ἀντὶ ^{17} πολλῶν.

¹προσπορεύομαι, approach, come near. ² Τάκωβος, James, Jacob. ³ Ζεβεδαῖος, ου, ό, Zebedee. ⁴ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ⁵ καθίζω, seat, sit. ⁶ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁸ έτοιμάζω, prepare, make ready. ⁹ δέκα, ten, 10. ¹⁰ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹¹ προσκαλέω, summon. ¹² κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ¹³ κατεξουσιάζω, exercise authority over. ¹⁴ διάκονος, ου, ό, minister, deacon. ¹⁵ διακονέω, serve, minister. ¹⁶ λύτρον, ου, τό, price of release, ransom. ¹⁷ ἀντί, instead of, in place of.

Κατὰ Μᾶρκον 10:46 Byzantine NT

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ: καὶ ἐκπορευομένου¹ αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ, καὶ 46 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ,² υἰὸς Τιμαίου³ Βαρτίμαιος⁴ ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.⁵ Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς 47 ὁ Ναζωραῖός⁶ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἰὸς Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν⁻ με. Καὶ ἐπετίμων⁵ αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήση:² ὁ δὲ 48 πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν⁻ με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς 49 εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι:¹⁰ καὶ φωνοῦσιν¹⁰ τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει:¹¹ ἔγειραι, φωνεί¹⁰ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν¹² τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ 50 ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ 51 Ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω σοί; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνί,¹³ ἵνα ἀναβλέψω.¹⁴ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Υπαγε: ἡ πίστις σου 52 σέσωκέν σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν,¹⁴ καὶ ἡκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῆ ὁδῷ.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν¹⁵ εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθσφαγη¹⁶ καὶ Βηθανίαν,¹⁵ 11 πρὸς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν,¹⁶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ 2 λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην¹⁰ τὴν κατέναντι²⁰ ὑμῶν: καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι²¹ εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον²² δεδεμένον,²³ ἐφ' ὅν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν:²⁴ λύσαντες²⁵ αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν 3 τις ὑμῖν εἴπη, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν²6

¹ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ² ἱκανός, sufficient, able. ³ Τιμαῖος, ου, ὁ, Timaeus. ⁴ Βαρτιμαῖος, ου, ὁ, Bartimaeus. ⁵ προσαιτέω, beg. ⁶ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁻ ἐλεέω, have mercy, pity. ፆ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹ ὑ φωνέω, call, crow. ¹¹ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹² ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ¹³ ῥαββουνί, Rabboni, my master. ¹ ⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹ βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ¹ βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹ ἔ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹ ἡ κώμη, ης, ἡ, village. ² ὑ κατέναντι, over against, opposite. ² ¹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ² ² πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ² δέω, bind, tie. ² ⁴ καθίζω, seat, sit. ² ἑ λύω, untie, loose. ² ὁ χρεία, ας, ἡ, need, necessity.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:4

ἔχει: καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὕρον 4 πῶλον¹ δεδεμένον² πρὸς τὴν θύραν³ ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου,⁴ καὶ λύουσιν⁵ αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί 5 ποιεῖτε λύοντες⁵ τὸν πῶλον;¹ Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο° ὁ 6 Ἰησοῦς: καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον¹ πρὸς τὸν 7 Ἰησοῦν: καὶ ἐπέβαλον² αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν⁵ ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν² εἰς τὴν ὁδόν: ἄλλοι δὲ 8 στοιβάδας¹⁰ ἔκοπτον¹¹ ἐκ τῶν δένδρων,¹² καὶ ἐστρώννυον² εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες¹³ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, 9 Ὠσαννά:¹⁴ εὐλογημένος¹⁵ ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. 10 Εὐλογημένη¹⁵ ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ. Ωσαννὰ¹⁴ ἐν τοῖς ὑψίστοις.¹6

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν: καὶ 11 περιβλεψάμενος ¹⁷ πάντα, ὀψίας ¹⁸ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν ¹⁹ μετὰ τῶν δώδεκα.

Καὶ τῆ ἐπαύριον ^{20} ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ^{19} ἐπείνασεν. ^{21} Καὶ 12 ἰδὼν συκῆν ^{22} μακρόθεν, ^{23} ἔχουσαν φύλλα, ^{24} ἦλθεν εἰ ἄρα ^{25} εὑρήσει τι ἐν αὐτῆ: καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὖρεν εἰ μὴ φύλλα: ^{24} οὐ γὰρ ἦν

¹πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ²δέω, bind, tie. ³θύρα, ας, ἡ, door, gate. ⁴ἄμφοδον, ου, τό, street, quarter. ⁵λύω, untie, loose. ⁶ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁷ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁸ καθίζω, seat, sit. ⁹στρωννύω, spread, furnish. ¹⁰στοιβάς, αδος, ἡ, bough, branch of a tree. ¹¹ κόπτω, strike, smite. ¹² δένδρον, ου, τό, tree. ¹³ προάγω, lead forth, go before. ¹⁴ ώσαννά, hosanna. ¹⁵ εὐλογέω, bless. ¹⁶ ΰψιστος, highest, most high. ¹⁷ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁸ δύιος, late. ¹⁹ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ²⁰ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ²¹ πεινάω, hunger, am hungry. ²² συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²³ μακρόθεν, from afar, afar. ²⁴ φύλλον, ου, τό, leaf. ²⁵ ἄρα, so? (introduces a question).

Κατὰ Μᾶρκον 11:14

καιρὸς σύκων. ¹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, Μηκέτι ² ἐκ σοῦ 14 εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ εἰσελθών ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν 15 ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας³ καὶ ἀγοράζοντας⁴ ἐν τῷ ἱερῷ: καὶ τὰς τραπέζας⁵ τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας⁻ τῶν πωλούντων³ τὰς περιστερὰς⁵ κατέστρεψεν: καὶ οὐκ ἤφιεν ἴνα τις 16 διενέγκη σκεῦος¹¹ διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκεν, λέγων αὐτοῖς, Οὐ 17 γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς¹² κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον¹³ λῃστῶν.¹⁴ Καὶ 18 ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν: ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὅχλος ἐξεπλήσσετο¹⁵ ἐπὶ τῆ διδαχῆ¹⁶ αὐτοῦ.

 $\mathbf{K}$ αὶ ὅτε ὀψὲ $^{^{17}}$ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο $^{^{18}}$ ἔξω τῆς πόλεως.

Καὶ πρωΐ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν εξηραμμένην εκ 20 ριζων. Καὶ ἀναμνησθεὶς δ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκῆ 21 ἣν κατηράσω εξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, 22 Έχετε πίστιν θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει 23 τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ εν

19

¹σῦκον, ου, τό, fig. ² μηκέτι, no longer. ³πωλέω, sell. ⁴ἀγοράζω, buy. ⁵τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁶κολλυβιστής, οῦ, ὁ, moneychanger, money-changer. ⁷καθέδρα, ας, ἡ, seat, chair. ⁸περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁹καταστρέφω, overturn, destroy. ¹⁰διαφέρω, differ, carry through. ¹¹σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹²προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹³σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁴ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹⁵ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁶διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁷ὀψέ, long after, late. ¹⁸ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁹πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²⁰παραπορεύομαι, go beside, go past. ²¹συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²²ξηραίνω, dry up, parch. ²³ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ²⁴ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ²⁵καταράομαι, curse. ²⁶διακρίνω, discriminate, judge.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:24

τῆ καρδία αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύση ὅτι ἃ λέγει γίνεται: ἔσται αὐτῷ ὅ ἐὰν εἴπη. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἄν προσευχόμενοι 24 αἰτῆσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε 25 προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος: ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα² ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ 26 ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα² ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Τεροσόλυμα: καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος 27 αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Καὶ 28 τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς 29 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ ἔνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ 30 βάπτισμα⁴ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἡν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλογίζοντο⁵ πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, 32 ἐφοβοῦντο τὸν λαόν: ἄπαντες⁶ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως⁻ προφήτης ἡν. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν. 33 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

¹ στήκω, stand, stand fast. ² παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁵ λογίζομαι, calculate, consider. ⁶ ἄπας, each, every. ⁷ ὄντως, really, indeed.

Κατὰ Μᾶρκον 12:2 Byzantine NT

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Ἀμπελῶνα¹ ἐφύτευσεν² 12 ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν³ φραγμόν, * καὶ ὤρυξεν⁵ ὑπολήνιον, * καὶ ώκοδόμησεν ^{7} πύργον, ^{8} καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, ^{10} καὶ ἀπεδήμησεν. 11 Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς 10 τῷ καιρῷ 2 δούλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν ιο λάβη ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ άμπελώνος. ^{1} Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, ^{12} καὶ ἀπέστειλαν κενόν. ^{13} Καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον: κἀκεῖνον ^{14} 4 λιθοβολήσαντες έκεφαλαίωσαν, έκαὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. 5Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλεν: κἀκεῖνον άπέκτειναν: καὶ πολλούς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, ¹² τοὺς δὲ ἀποκτένοντες. "Ετι οὖν ἕνα υἱὸν 6 ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται ^{18} τὸν υἱόν μου. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ ^{10} 7 εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὖτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: ^{19} δεῦτε, ^{20} ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 21 Καὶ λαβόντες 8 αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Τί οὖν ποιήσει 9 ό κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, ο καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην 10 ανέγνωτε, ^{22} Λίθον δυ απεδοκίμασαν ^{23} οἱ οἰκοδομοῦντες, ^{7} οὖτος έγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας: ^{24} παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν 11 θαυμαστη²⁵ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, ε καὶ 12

¹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ² φυτεύω, plant. ³ περιτίθημι, place around, put around. ⁴ φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ⁵ ὀρύσσω, dig, dig out. ⁶ ὑπολήγιον, ου, τό, wine trough, vat. ⁻ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ⁶ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ¹¹⁰ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ¹¹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ¹² δέρω, beat, flay. ¹³ κενός, empty, vain. ¹⁴ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹⁵ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁶ κεφαλαιόω, wound in the head. ¹⁻ ἀτιμόω, dishonor, treat shamefully. ¹⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁰ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁰ δεῦτε, come!. ²¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²² ἀναγινώσκω, read. ²³ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ²⁴ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ²⁵ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ²⁶ κρατέω, grasp, lay hold of.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:13

έφοβήθησαν τὸν ὄχλον: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν: καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν 13 Ἡρωδιανῶν,¹ ἴνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν² λόγω. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν 14 αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς³ εἶ, καὶ οὐ μέλει⁴ σοι περὶ οὐδενός: οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν⁵ κῆνσον⁶ Καίσαρι⁻ δοῦναι, ἢ οὕ ; Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν⁶ εἶπεν αὐτοῖς, 15 Τί με πειράζετε;⁰ Φέρετέ μοι δηνάριον,¹⁰ ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ 16 λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν¹¹ αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;¹² Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καίσαρος.⁻ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε¹³ 17 τὰ Καίσαρος⁻ Καίσαρι,⁻ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν¹⁴ ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι τρὸς αὐτόν, οἴτινες λέγουσιν ἀνάστασιν 18 μὴ εἶναι: καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς 19 ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ 17 γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ 18 σπέρμα 19 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ 20 ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν

¹ Ηρφδιανοί, ῶν, ὁ, Herodian, Herodians. ² ἀγρεύω, trap, catch. ³ ἀληθής, true, unconcealed. ⁴ μέλει, it is a care, it concerns. ⁵ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁶ κῆνσος, ου, ὁ, government tax, poll tax. ⁷ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁸ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ⁹ πειράζω, test, tempt. ¹⁰ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹¹ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ¹² ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁴ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁵ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁸ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ¹⁹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Κατὰ Μᾶρκον 12:21 Byzantine NT

σπέρμα: καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὐδὲ 21 αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα: καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ 22 ἑπτά, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. Ἐσχάτη πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; 23 Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 24 αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; "Όταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, ὁ 25 οὔτε γαμίσκονται, ἄλλὰ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ 26 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῆ βίβλω Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου, ὑ ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, λέγων, Ἑγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ 27 θεὸς ζώντων: ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε. ἑ

Καὶ προσελθών εἶς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, 128 εἰδὼς ὅτι καλῶς 22 αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία 3 ἐστὶν πρώτη πάντων ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι Πρώτη 29 πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ: κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἶς ἐστίν: καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, 30 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας 4 σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος 5 σου. Αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα 6 ὁμοία 31 αὕτη, Ἁγαπήσεις τὸν πλησίον 7 σου ὡς σεαυτόν. 18 Μείζων τούτων

¹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ² δεύτερος, second. ³ ώσαύτως, likewise. ⁴ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁵ πλανάω, deceive, lead astray. ⁶ γαμέω, marry. ⁷ γαμίσκω, give in marriage. ⁸ ἀναγινώσκω, read. ⁹ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ¹⁰ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ¹¹ συζητέω, discuss, dispute. ¹² καλῶς, rightly, well. ¹³ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁴ διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ¹⁵ ἰσχύς, ύος, ή, strength, power. ¹⁶ ὅμοιος, like, similar. ¹⁷ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁸ σεαυτοῦ, yourself, of you.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:32

ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς, Καλῶς, 32 διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἶς ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν² αὐτοῦ: καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης 33 τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι 34 νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ὁ ἐτόλμα ὁ ἀτὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν 35 οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυίδ; Αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ 36 εἶπεν ἐν πνεύματι ἀγίῳ, Λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς¹² σου ὑποπόδιον¹³ τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς οὖν Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον: καὶ πόθεν¹⁴ υἱὸς αὐτοῦ 37 ἐστιν; Καὶ ὁ πολὺς ὅχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.¹5

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῆ διδαχῆ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, 38 τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς εν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ 39 πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: 22 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν 40

¹ καλῶς, rightly, well. ² πλήν, however, but. ³ σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ⁴ ἰσχύς, ύος, ἡ, strength, power. ⁵ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁶ ὁλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ⁷ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁸ νουνεχῶς, wisely, thoughtfully. ⁹ μακράν, far away. ¹⁰ οὐκέτι, no longer, no more. ¹¹ τολμάω, dare, endure. ¹² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹³ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁴ πόθεν, from where? whence. ¹⁵ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹⁶ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁷ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ¹⁸ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ¹⁹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁰ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ²¹ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ²² δείπνον, ου, τό, supper, dinner. ²³ κατεσθίω, eat up, devour.

Κατὰ Μᾶρκον 12:41 Byzantine NT

χηρῶν, ^{1} καὶ προφάσει ^{2} μακρὰ ^{3} προσευχόμενοι: οὖτοι λήψονται περισσότερον ^{4} κρίμα. ^{5}

Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ 41 ὅχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον: καὶ πολλοὶ πλούσιοι ὁ ἔβαλλον πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ ὁ δύο, 42 ὅ ἐστιν κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 43 λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον: πάντες γὰρ 44 ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον: αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶς τῶν μαθητῶν 13
 αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2
 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ. 2

Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν²² κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, 3 ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος²³ καὶ Ἰωάννης καὶ ἀνδρέας,²⁴ Εἰπὲ ἡμῖν, πότε²⁵ ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν 4 μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;²6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς 5

¹χήρα, ας, ἡ, widow. ²πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ³μακρός, long, far distant. ⁴περισσός, excessive, abundant. ⁵κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁶καθίζω, seat, sit. ⁷κατέναντι, over against, opposite. ⁸γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ⁹χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ¹⁰ πλούσιος, rich. ¹¹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹²λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹³κοδράντης, ου, ὁ, quadrans (penny). ¹⁴ προσκαλέω, summon. ¹⁵ περισσεύω, abound, be rich. ¹⁶ ὑστέρησις, εως, ἡ, need, want. ¹⁷ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁸ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁹ποταπός, what kind of? what type of? ²⁰ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ²¹ καταλύω, destroy, lodge. ²² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ²³ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²⁴ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ²⁵ πότε, when? at what time? ²⁶ συντελέω, complete, accomplish.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 13:6

ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ 6 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. Ὁταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, 7 μὴ θροεῖσθε: ὁεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται 8 γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί: ἀρχαὶ ὡδίνων το ταῦτα.

Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς: παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, 11 καὶ 9 εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, 12 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων 13 καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἔνεκεν 14 ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον 15 αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ 10 ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 'Όταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς 11 παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε 16 τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε: 17 ἀλλ' ὁ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῆ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε: οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. Παραδώσει δὲ 12 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον: καὶ ἐπαναστήσονται 18 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, 19 καὶ θανατώσουσιν 20 αὐτούς. 13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι 21 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου: ὁ δὲ ὑπομείνας 22 εἰς τέλος, 6 οὖτος σωθήσεται.

¹ πλανάω, deceive, lead astray. ² πόλεμος, ου, ό, war, battle. ³ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁴ θροέω, disturb, agitate. ⁵ οὔπω, not yet. ⁶ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁷ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ⁸ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁹ ταραχή, ἡ, disturbance, tumult. ¹⁰ ὡδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ¹¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹² δέρω, beat, flay. ¹³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁶ προμεριμνάω, be anxious beforehand. ¹⁷ μελετάω, take care, take pains with. ¹⁸ ἐπανίστημι, rise up against. ¹⁹ γονεύς, έως, ὁ, parent. ²⁰ θανατόω, put to death, subdue. ²¹ μισέω, hate, detest. ²² ὑπομένω, tarry, endure.

Κατὰ Μᾶρκον 13:14 Byzantine NT

 Όταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ρηθὲν ὑπὸ Δ ανιὴλ 14τοῦ προφήτου, ἐστὼς ὅπου οὐ δεῖ – ὁ ἀναγινώσκων³ νοείτω⁴ – τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ ὁ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη: ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 15 καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἇραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ: καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ^{s} ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω ^{o} εἰς τὰ ὀπίσω, ^{10} ἄραι τὸ 16ίμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ ^{11} δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ^{12} ἐγούσαις καὶ ταῖς 17θηλαζούσαις εν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ 18 γένηται ή φυγή ^{14} ύμῶν χειμῶνος. ^{15} "Εσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι 19 θλίψις, 6 οἴα 7 οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως 8 ῆς ἔκτισεν 6θεὸς ἔως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσεν ^{20} 20 τὰς ἡμέρας, οὐκ ἄν ἐσώθη πᾶσα σάρξ: ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, 21 ους ἐξελέξατο, $^{^{22}}$ ἐκολόβωσεν $^{^{20}}$ τὰς ἡμέρας. Τότε ἐάν τις υμῖν εἴπῃ, $\,\,21$ Ίδού, ὧδε ὁ χριστός, ἢ Ἰδού, ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. Ἐγερθήσονται γὰρ 22 ψευδόχριστοι ^{23} καὶ ψευδοπροφήται, ^{24} καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα, ^{25} πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, ^{26} εἰ δυνατόν, ^{27} καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ^{21} 23 Υμεῖς δὲ βλέπετε: ἰδού, προείρηκα²⁸ ὑμῖν πάντα.

Άλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ^{16} ἐκείνην, ὁ ἥλιος ^{29} 24 σκοτισθήσεται, ^{30} καὶ ἡ σελήνη ^{31} οὐ δώσει τὸ φέγγος ^{32} αὐτῆς, καὶ οἱ 25

¹ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ² ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ³ ἀναγινώσκω, read. ⁴ νοέω, understand, consider. ⁵ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁶ φεύγω, flee, escape. ⁷ δώμα, τος, τό, house, housetop. ⁸ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁹ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁰ ὁπίσω, behind, after (gen). ¹¹ οὐαί, woe! alas! woe! ¹² γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹³ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁴ φυγή, ῆς, ἡ, flight. ¹⁵ χειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ¹⁶ θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹⁷ οἶος, such as, of what kind. ¹⁸ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁹ κτίζω, create, form. ²⁰ κολοβόω, curtail, shorten. ²¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ²² ἐκλέγομαι, choose, elect. ²³ ψευδόχριστος, ου, ὁ, false Christ or Messiah, false Christ. ²⁴ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ²⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ²⁶ ἀποπλανάω, mislead, cause to wander astray. ²⁷ δυνατός, powerful, possible. ²⁸ προλέγω, say beforehand, forewarn. ²⁹ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³⁰ σκοτίζω, darken. ³¹ σελήνη, ης, ἡ, moon. ³² φέγγος, ους, τό, light, brightness.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 13:26

ἀστέρες¹ τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες,² καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.³ Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ 26 ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις⁴ μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει⁵ τοὺς ἐκλεκτοὺς⁶ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων⁻ ἀνέμων,⁶ ἀπ' ἄκρου² γῆς ἕως ἄκρου² οὐρανοῦ.

Άπό δὲ τῆς συκῆς 10 μάθετε 11 τὴν παραβολήν: ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος 28 ἀπαλὸς 13 γένηται, καὶ ἐκφύη 14 τὰ φύλλα, 15 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς 16 τὸ θέρος 17 ἐστίν: οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε 29 ὅτι ἐγγὺς 16 ἐστιν ἐπὶ θύραις. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθη 19 ἡ 30 γενεὰ 20 αὕτη, μέχρι 21 οὖ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 31 παρελεύσεται, 19 οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 19 Περὶ δὲ τῆς 32 ἡμέρας ἐκείνης ἢ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε 22 καὶ προσεύχεσθε: 33 οὐκ οἴδατε γὰρ πότε 23 ὁ καιρός ἐστιν. Ὠς ἄνθρωπος ἀπόδημος 24 ἀφεὶς 34 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ 25 ἐνετείλατο 26 ἵνα γρηγορῆ. 27 35 Γρηγορεῖτε 27 οὖν: οὐκ οἴδατε γὰρ πότε 23 ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψές 28 ἢ μεσονυκτίου, 29 ἢ ἀλεκτοροφωνίας, 30 ἢ πρωΐ: 31 μὴ ἐλθὼν 36

¹ ἀστήρ, ος, ὁ, star. ² ἐκπίπτω, fall away, fall out. ³ σαλεύω, shake, excite. ⁴ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁵ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ⁶ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁻ τέσσαρες, four, 4. δ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. 9 ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ¹¹ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹¹ μανθάνω, learn, ascertain. ¹² κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹³ ἀπαλός, tender. ¹⁴ ἐκφύω, put forth, cause to sprout. ¹⁵ φύλλον, ου, τό, leaf. ¹⁶ ἐγγύς, near. ¹⁻ θέρος, ους, τό, summer. ¹δ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹ց παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²¹ μέχρι, until, as far as (gen). ²² ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²³ πότε, when? at what time? ²⁴ ἀπόδημος, away on a journey, away from home. ²⁵ θυρωρός, οῦ, ὁ, doorkeeper, gatekeeper. ²⁶ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²΄ γρηγορέω, watch, keep watch. ²΄ ὁψέ, long after, late. ²΄ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ³΄ ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, crowing of a rooster, cockcrow. ³¹ πρωΐ, early in the morning, at dawn.

Kατὰ Μᾶρκον 13:37 Byzantine NT

έξαίφνης εύρη ύμᾶς καθεύδοντας. Ά δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω, 37 Γρηγορεῖτε.

⁵Ην δὲ τὸ Πάσχα⁴ καὶ τὰ ἄζυμα⁵ μετὰ δύο ἡμέρας: καὶ ἐζήτουν οἱ **14** ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ⁶ κρατήσαντες⁷ ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῆ ἑορτῆ, μήποτε θόρυβος ¹⁰ ἔσται 2 τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, 11 ἐν τῆ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 12 3 κατακειμένου 13 αὐτοῦ, ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον 14 μύρου 15 νάρδου 16 πιστικῆς 17 πολυτελοῦς: 18 καὶ συντρίψασα 19 τὸ ἀλάβαστρον, 14 κατέχεεν 20 αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. ΤΗσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες 4 πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια 22 αὕτη τοῦ μύρου 15 γέγονεν; Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι 23 ἐπάνω 24 τριακοσίων 25 5 δηναρίων, 26 καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. 27 Καὶ ἐνεβριμῶντο 28 αὐτῆ. Ὁ 6 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν: τί αὐτῆ κόπους 29 παρέχετε; 30 Καλὸν ἔργον εἰργάσατο 31 ἐν ἐμοί. Πάντοτε 32 γὰρ τοὺς πτωχοὺς 27 ἔχετε μεθ' 7 ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ 33 ποιῆσαι: ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε 32 ἔχετε. Ὁ ἔσχεν αὕτη ἐποίησεν: προέλαβεν 34 μυρίσαι 35 μου 8 τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ 9

¹ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ² καθεύδω, sleep. ³ γρηγορέω, watch, keep watch. ⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁶ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ⁻ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁶ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁰ μήποτε, never, lest perchance. ¹¹ Θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹¹ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹² λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹⁵ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁶ νάρδος, ου, ἡ, spikenard, oil of nard. ¹⁻ πιστικός, genuine, pure. ¹ϐ πολυτελής, very costly, precious. ¹⁰ συντρίβω, break in pieces, crush. ²⁰ καταχέω, pour out, down. ²¹ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ²² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²³ πιπράσκω, sell. ²⁴ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁵ τριακόσιοι, three hundred, 300. ²⁶ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²⁻ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²δ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ²⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ³⁰ παρέχω, offer, afford. ³¹ ἐργάζομαι, work, word. ³² πάντοτε, always, at all times. ³³ εὖ, well, well done. ³⁴ προλαμβάνω, take beforehand, take before. ³⁵ μυρίζω, anoint. ³⁶ ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, preparation for burial, burial.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:10

τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὅ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον¹ αὐτῆς.

Καὶ ὁ Ἰούδας² ὁ Ἰσκαριώτης,³ εἶς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς 10 ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, 11 καὶ ἐπηγγείλαντο⁴ αὐτῷ ἀργύριον⁵ δοῦναι, καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως⁶ αὐτὸν παραδῷ.

Καὶ τῆ πρώτη ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθυον, λέγουσιν 12 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἱ να φάγης τὸ Πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ 13 λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ἱ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ἱ ὕδατος βαστάζων: ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν 14 εἰσέλθη, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ὁστιν τὸ κατάλυμα, ὁ ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ὁπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ὁπου τὸ Πάσχα ἐστρωμένον ἱ ἔτοιμον: ὁπου τὸ 16 πόλιν, καὶ εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱ τὸ Πάσγα. ὅπου καὶ δίρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱ τὸ Πάσγα. ὅπου καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱ τὸ Πάσγα. ὅπου καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱ τὸ Πάσγα. ὅπου καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱ τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν ἱν τὸ Πάσγα. ὅπον καὶ ὑπον ὑπον καὶ ὑπον καὶ ὑπον καὶ ὑπον καὶ ὑπον ὑπον καὶ ὑπον καὶ ὑπον

¹ μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ² Ιούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ³ Ίσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁶ εὐκαίρως, in season, conveniently. ⁷ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁸ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁹ θύω, sacrifice, kill. ¹⁰ ποῦ, where?. ¹¹ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹² ἀπαντάω, meet, encounter. ¹³ κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ¹⁴ βαστάζω, bear, carry. ¹⁵ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁶ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ¹⁷ δείκνυμι, show, point out. ¹⁸ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹⁹ στρωννύω, spread, furnish. ²⁰ ἔτοιμος, ready, prepared.

Κατὰ Μᾶρκον 14:17 Byzantine NT

Καὶ ὀψίας¹ γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων² 17 αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἸΑμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι,³ 19 καὶ λέγειν αὐτῷ εἶς καθ' εἶς, Μήτι⁴ ἐγώ; Καὶ ἄλλος, Μήτι⁴ ἐγώ; Ὁ δὲ 20 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος⁵ μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.⁶ Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς 21 γέγραπται περὶ αὐτοῦ: οὐαὶ⁻ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται: καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ 22 ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε, φάγετε: τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον 23 ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς 24 καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Αμὴν λέγω ὑμῖν 25 ὅτι οὐκέτι ὁ οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἔως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Καὶ ὑμνήσαντες 18 ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. 19

26

¹δψιος, late. ²ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ³λυπέω, grieve, pain. ⁴μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁵ἐμβάπτω, dip, dip into. ⁴τρύβλιον, ου, τό, bowl, dish. ⁻οὐαί, woe! alas! woe! ⁵εὐλογέω, bless. ⁵κλάω, break. ¹¹ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹² καινός, new, fresh. ¹³ διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ¹⁴ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁵ οὐκέτι, no longer, no more. ¹6 γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹⁻ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ¹⁵ ὑμνέω, sing to, praise. ¹⁵ ἑλαία, ας, ἡ, olive tree.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:27

Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε¹ ἐν ἐμοὶ ἐν τῆ 27 νυκτὶ ταύτη: ὅτι γέγραπται, Πατάξω² τὸν ποιμένα,³ καὶ διασκορπισθήσεται⁴ τὰ πρόβατα.⁵ Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, 28 προάξω⁶ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ 29 πάντες σκανδαλισθήσονται,¹ ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 30 Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον⁻ ἐν τῆ νυκτὶ ταύτη, πρὶν⁵ ἢ δὶς² ἀλέκτορα¹⁰ φωνῆσαι,¹¹ τρὶς¹² ἀπαρνήση¹³ με. Ὁ δὲ ἐκπερισσοῦ ἔλεγεν 31 μᾶλλον, Ἐάν με δέη συναποθανεῖν¹⁴ σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι.¹³ Ωσαύτως¹⁵ δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον¹6 οὖ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ,¹7 καὶ λέγει τοῖς 32 μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε¹8 ὧδε, ἔως προσεύξωμαι. Καὶ 33 παραλαμβάνει¹9 τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον²0 καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι²¹ καὶ ἀδημονεῖν.²² Καὶ λέγει αὐτοῖς, 34 Περίλυπός²³ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου: μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.²⁴ Καὶ προσελθών μικρόν,²⁵ ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ 35 προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν²6 ἐστιν, παρέλθη²7 ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ 36 ἔλεγεν, ᾿Αββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά²6 σοι. Παρένεγκε²8 τὸ ποτήριον²9 ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο: ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ 37 ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας,³0 καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ,

¹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ² πατάσσω, strike, smite. ³ ποιμήν, ένος, ό, shepherd. ⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ⁵ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁶ προάγω, lead forth, go before. ⁷ σήμερον, today, now. ⁸ πρίν, before, formerly. ⁹ δίς, twice. ¹⁰ ἀλέκτωρ, ορος, ό, rooster, cock. ¹¹ φωνέω, call, crow. ¹² τρίς, thrice, three times. ¹³ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁴ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹⁵ ώσαύτως, likewise. ¹⁶ χωρίον, ου, τό, place, field. ¹⁷ Γεθσημανή, ή, Gethsemane. ¹⁸ καθίζω, seat, sit. ¹⁹ παραλαμβάνω, receive, take. ²⁰ Τάκωβος, James, Jacob. ²¹ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ²² ἀδημονέω, distressed, troubled. ²³ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ²⁴ γρηγορέω, watch, keep watch. ²⁵ μικρός, small, little. ²⁶ δυνατός, powerful, possible. ²⁷ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁸ παραφέρω, carry away, remove. ²⁹ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ³⁰ καθεύδω, sleep.

Κατὰ Μᾶρκον 14:38

Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν 39 προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας ἔὖρεν αὐτοὺς 40 πάλιν καθεύδοντας: ἡσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσιν. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει 41 αὐτοῖς, Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει: ἡλθεν ἡ ὥρα. Τδού, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἡ Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἡδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. 12 42

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται¹³ Ἰούδας,¹⁴ εἶς ὢν τῶν 43 δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὅχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν¹⁵ καὶ ξύλων,¹⁶ παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον¹⁻ αὐτοῖς, λέγων, 'Ον ἄν φιλήσω,¹⁵ αὐτός ἐστιν: κρατήσατε¹³ αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε²⁰ ἀσφαλῶς.
Καὶ ἐλθών, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ῥαββί: καὶ 45 κατεφίλησεν²² αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον²³ ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, 46 καὶ ἐκράτησαν¹³ αὐτόν. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων²⁴ σπασάμενος² 47 τὴν μάχαιραν¹⁵ ἔπαισεν²⁶ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν²⁻ αὐτοῦ τὸ ἀντίον.²⁶ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 'Ως ἐπὶ 48

¹ καθεύδω, sleep. ² ἰσχύω, be strong, able. ³ γρηγορέω, watch, keep watch. ⁴ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁵ πρόθυμος, willing, ready. ⁶ ἀσθενής, weak, infirm. ⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ βαρέω, burden, weigh down. ⁹ ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁰ ἀπέχω, received, obtain. ¹¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹² ἐγγίζω, come near, approach. ¹³ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁴ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁵ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁶ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹⁷ σύσσημον, ου, ἡ, signal, sign. ¹⁸ φιλέω, love, kiss. ¹⁹ κρατέω, grasp, lay hold of. ²⁰ ἀπάγω, lead away, lead. ²¹ ἀσφαλῶς, safely, securely. ²² καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²³ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ²⁴ παρίστημι, be present, stand by. ²⁵ σπάω, draw (as a sword). ²⁶ παίω, strike, hit. ²⁷ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁸ ἀτίον, ου, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:49

ληστὴν¹ ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν² καὶ ξύλων³ συλλαβεῖν⁴ με; Καθ' 49 ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ⁵ με: ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες 50 ἔφυγον.6

Καὶ εἶς τις νεανίσκος ⁷ ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος ⁸ σινδόνα ⁹ 51 ἐπὶ γυμνοῦ. ¹⁰ Καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι: ⁷ ὁ δὲ καταλιπὼν ¹¹ 52 τὴν σινδόνα ⁹ γυμνὸς ¹⁰ ἔφυγεν ⁶ ἀπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀπήγαγον¹² τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα: καὶ συνέρχονται¹³ αὐτῷ 53 πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ 54 Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν¹⁴ ἡκολούθησεν αὐτῷ ἔως ἔσω¹⁵ εἰς τὴν αὐλὴν¹⁶ τοῦ ἀρχιερέως: καὶ ἦν συγκαθήμενος¹⁻ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,¹⁶ καὶ θερμαινόμενος¹³ πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον² 55 ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν,²¹ εἰς τὸ θανατῶσαι²² αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν²³ κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι² 56 αἱ μαρτυρίαι²¹ οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν² 57 κατ' αὐτοῦ, λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἡκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ 58 καταλύσω²⁵ τὸν ναὸν²⁶ τοῦτον τὸν χειροποίητον,²⁻ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον²⁵ οἰκοδομήσω.² Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση² 59

¹ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ² μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁴ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁶ φεύγω, flee, escape. ⁷ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ⁸ περιβάλλω, put around, clothe. ⁹ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ¹⁰ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹¹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹² ἀπάγω, lead away, lead. ¹³ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹⁴ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁵ ἔσω, within, inside. ¹⁶ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁷ συγκάθημαι, sit with. ¹⁸ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹⁹ θερμαίνω, warm. ²⁰ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²¹ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ²² θανατόω, put to death, subdue. ²³ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ²⁴ ἴσος, equal, identical. ²⁵ καταλύω, destroy, lodge. ²⁶ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁷ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁸ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ²⁹ οἰκοδομέω, build up, construct.

Κατὰ Μᾶρκον 14:60 Byzantine NT

ήν ή μαρτυρία¹ αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον 60 ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὖτοί σου καταμαρτυροῦσιν;² Ὁ δὲ ἐσιώπα,³ καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ 61 ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υἰὸς τοῦ εὐλογητοῦ;⁴ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ 62 ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν⁵ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας⁴ τοὺς χιτῶνας⁻ 63 αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρείαν⁵ ἔχομεν μαρτύρων;³ 'Ηκούσατε τῆς 64 βλασφημίας.¹⁰ Τί ὑμῖν φαίνεται;¹¹ Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν¹² αὐτὸν εἶναι ἔνοχον¹³ θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν¹⁴ αὐτῷ, καὶ 65 περικαλύπτειν¹⁵ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν¹ー αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον.¹΄ Καὶ οἱ ὑπηρέται¹δ ἡαπίσμασιν¹ョ αὐτὸν ἔβαλλον.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῷ²⁰ κάτω,²¹ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν 66 τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον,²³ ἐμβλέψασα 67 αὐτῷ λέγει, Καὶ σὰ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ²⁵ Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ 68 ἠρνήσατο,²⁶ λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι²⁷ τί σὰ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον:²⁸ καὶ ἀλέκτωρ²⁹ ἐφώνησεν.³⁰ Καὶ ἡ 69 παιδίσκη²² ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν³¹

¹ μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ² καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ νεφέλη, ης, ή, cloud. ⁶ διαρρήσσω, tear asunder. ⁷ χιτών, ώνος, ό, tunic, garment. ⁸ χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁹ μάρτυς, υρος, ό, witness. ¹⁰ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹¹ φαίνω, shine, appear. ¹² κατακρίνω, condemn. ¹³ ἔνοχος, involved in, liable. ¹⁴ ἐμπτύω, spit upon. ¹⁵ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁶ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ¹⁷ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁸ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ¹⁹ ῥάπισμα, τος, τό, blow, slap in the face. ²⁰ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ²¹ κάτω, down, below. ²² παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ²³ θερμαίνω, warm. ²⁴ ἐμβλέπω, look at, look into. ²⁵ Ναζαρηνός, οῦ, ό, Nazarene, of Nazareth. ²⁶ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁷ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁸ προαύλιον, ου, τό, porch, forecourt. ²⁹ ἀλέκτωρ, ορος, ό, rooster, cock. ³⁰ φωνέω, call, crow. ³¹ παρίστημι, be present, stand by.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:70

ὅτι Οὖτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν 70 πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ: καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο 71 ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ 72 Πέτρος τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα τοῦν φωνῆσαι δίς, ὁ ἀπαρνήση ἱς με τρίς. Καὶ ἐπιβαλών ἑκλαιεν. ὑ

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωΐ²⁰ συμβούλιον²¹ ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ **15**τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,²²
δήσαντες²³ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν²⁴ καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. Καὶ 2
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν²⁵ αὐτοῦ οἱ 3
ἀρχιερεῖς πολλά: ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, 4
Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ˇἸδε, πόσα²⁶ σου καταμαρτυροῦσιν.²⁷ Ὁ δὲ 5
Ἰησοῦς οὐκέτι²⁸ οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν²⁹ τὸν Πιλάτον.

Κατὰ δὲ ἑορτὴν ^{30} ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ^{31} ὅνπερ ^{32} ἢτοῦντο. ^{5} Ην δὲ ^{6} ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς ^{33} μετὰ τῶν συστασιαστῶν ^{34} δεδεμένος, ^{23} οἵτινες ἐν τῆ στάσει ^{35} φόνον ^{36} πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ^{37} ὁ ὅχλος ^{8}

¹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ² μικρός, small, little. ³ παρίστημι, be present, stand by. ⁴ ἀληθῶς, truly, really. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ λαλιά, ᾶς, ἡ, speech, way of talking. ⁻ ὁμοιάζω, am like, resemble. ⁶ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ⁶ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹¹ δεύτερος, second. ¹¹ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹⁴ πρίν, before, formerly. ¹⁵ δίς, twice. ¹⁶ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹⁻ τρίς, thrice, three times. ¹ఠ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰ κλαίω, weep, weep for. ²⁰ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²¹ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ²² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²³ δέω, bind, tie. ²⁴ ἀποφέρω, carry off, bear away. ²⁵ κατηγορέω, accuse, charge. ²⁶ πόσος, how many? how great? ²⁻ καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ²ఠ οὐκέτι, no longer, no more. ²⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ³⁰ ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ³¹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ³² ὅσπερ, very one who. ³³ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ³⁴ συστασιαστής, ὁ, fellow insurgent. ³⁵ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ³⁶ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³⁻ ἀναβοάω, cry out, shout upwards.

Κατὰ Μᾶρκον 15:9

ηρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀει¹ ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη 9 αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 Ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον² παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν³ τὸν ὅχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν⁴ ἀπολύση αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί 12 οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν 13 ἔκραξαν, Σταύρωσον⁵ αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ 14 κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως⁶ ἔκραξαν, Σταύρωσον⁵ αὐτόν. 15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος² τῷ ὅχλῳ τὸ ἱκανὸνఠ ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν:⁴ καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας⁶ ἵνα σταυρωθῆ.⁵

Οἱ δὲ στρατιῶται¹⁰ ἀπήγαγον¹¹ αὐτὸν ἔσω¹² τῆς αὐλῆς,¹³ ὅ ἐστιν 16 πραιτώριον,¹⁴ καὶ συγκαλοῦσιν¹⁵ ὅλην τὴν σπεῖραν.¹⁶ Καὶ ἐνδύουσιν¹⁷ ¹⁷ αὐτὸν πορφύραν,¹⁸ καὶ περιτιθέασιν¹⁹ αὐτῷ πλέξαντες²⁰ ἀκάνθινον²¹ στέφανον,²² καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν 18 Ἰουδαίων: καὶ ἔτυπτον²³ αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ,²⁴ καὶ ἐνέπτυον 19 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα²⁶ προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε 20 ἐνέπαιξαν²⁷ αὐτῷ, ἐξέδυσαν²⁸ αὐτὸν τὴν πορφύραν,¹⁸ καὶ ἐνέδυσαν¹⁷ αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν²⁹ αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν⁵

¹ ἀεί, always, ever. ² φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ³ ἀνασείω, stir up, incite. ⁴ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ⁵ σταυρόω, crucify. ⁶ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁷ βούλομαι, wish, will. ⁸ ἐκανός, sufficient, able. ⁹ φραγελλόω, flog, scourge. ¹⁰ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹¹ ἀπάγω, lead away, lead. ¹² ἔσω, within, inside. ¹³ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁴ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ¹⁵ συγκαλέω, call together. ¹⁶ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁸ πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ¹⁹ περιτίθημι, place around, put around. ²⁰ πλέκω, plait, weave. ²¹ ἀκάνθινος, of thorns, thorny. ²² στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ²³ τύπτω, smite, beat. ²⁴ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ²⁵ ἔμπτύω, spit upon. ²⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁷ ἔμπαίζω, mock. ²⁸ ἔκδύω, take off, put off. ²⁹ ἔξάγω, lead out.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 15:21

αὐτόν.

Καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον 21 ἀπ' ἀγροῦ, τον πατέρα Άλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρη τὸν σταυρὸν ^{7} αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθ $\tilde{a}^{8}$ τόπον, $\tilde{b}$ ἐστιν 22 μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν 23 έσμυρνισμένον ^{11} οίνον ^{12} ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. Καὶ σταυρώσαντες ^{13} αὐτόν, 24διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον έπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ^{5} Ην δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν ^{13} αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ 25τῆς αἰτίας ^{17} αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, ^{18} Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ^{27} σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν ^{13} δύο ληστάς, ^{19} ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων²⁰ αὐτοῦ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ 28 άνόμων ^{21} ἐλογίσθη. ^{22} Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ^{23} ἐβλασφήμουν ^{24} 29 αὐτόν, κινοῦντες ^{25} τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ^{26} ὁ καταλύων ^{27} τὸν ναὸν ^{28} καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, ^{29} σῶσον 30 σεαυτόν, 30 καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ομοίως 31 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 31 έμπαίζοντες 32 πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ 32 Ίσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, είνα ἔδωμεν καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι ^{33} αὐτῷ ώνείδιζον ^{34}

¹ ἀγγαρεύω, compel, press into service. ² παράγω, pass by, depart. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ Ἀλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ⁶ Ροῦφος, ου, ὁ, Rufus. ⁷ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁶ Γολγοθᾶ, ἡ, Golgotha. ⁹ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹¹ κρανίον, ου, τό, skull. ¹¹ σμυρνίζω, mix with myrrh, mingle with myrrh. ¹² οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹³ σταυρόω, crucify. ¹⁴ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁵ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁷ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹ϐ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁰ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ²⁰ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ²¹ ἄνομος, lawless, without law. ²² λογίζομαι, calculate, consider. ²³ παραπορεύομαι, go beside, go past. ²⁴ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁵ κινέω, move, stir. ²⁶ οὐά, aha! ah! ²⁻ καταλύω, destroy, lodge. ²ϐ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁰ οἰκοδομέω, build up, construct. ³⁰ σεαυτοῦ, yourself, of you. ³¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ³² ἐμπαίζω, mock. ³³ συσταυρόω, crucify together with. ³⁴ ὀνειδίζω, reproach, revile.

Κατὰ Μᾶρκον 15:33

αὐτόν.

Γενομένης δὲ ώρας ἔκτης, ^{1} σκότος ^{2} ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ώρας 33 ἐνάτης. Καὶ τῆ ώρα τῆ ἐνάτη ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῆ μεγάλη, 34 λέγων, Έλωΐ, Ελωΐ, λιμὰ σαβαχθανί; Ο ἐστιν μεθερμηνευόμενον, Ό θεός μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες; Καί τινες τῶν 35 παρεστηκότων ^{10} ἀκούσαντες ἔλεγον, Ἰδού, Ἡλίαν ^{11} φωνεῖ. ^{12} Δραμών 36 δὲ εἶς, καὶ γεμίσας ^{14} σπόγγον ^{15} ὄξους, ^{16} περιθείς ^{17} τε καλάμω, ^{18} ἐπότιζεν¹⁹ αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔργεται Ἡλίας¹¹ καθελεῖν²⁰ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. ^{21} Καὶ τὸ ^{37} καταπέτασμα²² τοῦ ναοῦ²³ ἐσχίσθη²⁴ εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν²⁵ ἕως κάτω.²⁶ 39 Ἰδών δὲ ὁ κεντυρίων $^{^{27}}$ ὁ παρεστηκώς $^{^{10}}$ ἐξ ἐναντίας $^{^{28}}$ αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, ^{21} εἶπεν, ^{21} Αληθως ^{29} ὁ ἄνθρωπος οὖτος υἱὸς ἦν θεοῦ. ³Ησαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θ θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ θ Μαρία ή Μαγδαληνή, $^{^{31}}$ καὶ Μαρία ή τοῦ Ἰακώβου $^{^{32}}$ τοῦ μικροῦ $^{^{33}}$ καὶ Ἰωσῆ ^{34} μήτηρ, καὶ Σαλώμη, ^{35} αἳ καί, ὅτε ἦν ἐν τῆ Γαλιλαία, 41ήκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν³⁶ αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι³⁷ αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

¹ἔκτος, sixth. ²σκότος, ους, τό, darkness. ³ἔνατος, ninth. ⁴βοάω, cry aloud, shout. ⁵ἐλωΐ, Eloi, my God. ⁶λιμά, why. ⁷σαβαχθανί, thou hast forsaken me. ⁸μεθερμηνεύω, translate, interpret. ⁹ἔγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁰παρίστημι, be present, stand by. ¹¹Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹²φωνέω, call, crow. ¹³τρέχω, run, exercise myself. ¹⁴γεμίζω, fill, load. ¹⁵σπόγγος, ου, ὁ, sponge. ¹⁶δξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁷περιτίθημι, place around, put around. ¹⁸κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹⁹ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁰καθαιρέω, take down, pull down. ²¹ἐκπνέω, breathe out, expire. ²²καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²³ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁴σχίζω, split, separate. ²⁵ἄνωθεν, from above, again. ²⁶κάτω, down, below. ²⁷κεντυρίων, ωνος, ὁ, centurion. ²⁸ἐναντίος, opposite, hostile. ²⁹ἀληθῶς, truly, really. ³⁰μακρόθεν, from afar, afar. ³¹Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ³²Τάκωβος, James, Jacob. ³³μικρός, small, little. ³⁴Τωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ³⁵Σαλώμη, ης, ἡ, Salome. ³⁶διακονέω, serve, minister. ³⁷συναναβαίνω, come or go up with, go up with.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 15:42

Καὶ ἤδη ὀψίας¹ γενομένης, ἐπεὶ² ἥν Παρασκευή,³ ὅ ἐστιν προσάββατον,⁴ 42 ἤλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,⁵ εὐσχήμων⁶ βουλευτής,⁻ ὅς καὶ 43 αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος⁵ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: τολμήσας² εἰσῆλθεν πρὸς Πιλάτον, καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ 44 Πιλάτος ἐθαύμασεν¹⁰ εἰ ἤδη τέθνηκεν:¹¹ καὶ προσκαλεσάμενος¹² τὸν κεντυρίωνα,¹³ ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι¹⁴ ἀπέθανεν. Καὶ γνοὺς ἀπὸ 45 τοῦ κεντυρίωνος,¹³ ἐδωρήσατο¹⁵ τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας¹⁶ 46 σινδόνα,¹⁻ καὶ καθελὼν¹⁵ αὐτόν, ἐνείλησεν¹⁰ τῆ σινδόνι,¹⁻ καὶ κατέθηκεν²⁰ αὐτὸν ἐν μνημείῳ,²¹ ὅ ἦν λελατομημένον²² ἐκ πέτρας:² καὶ προσεκύλισεν²⁴ λίθον ἐπὶ τὴν θύραν²⁵ τοῦ μνημείου.²¹ Ἡ δὲ 47 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ²⁶ καὶ Μαρία Ἰωσῆ²² ἐθεώρουν ποῦ²⁵ τίθεται.

¹ δψιος, late. ² ἐπεί, when, since. ³ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ⁴ προσάββατον, ου, τό, day before the Sabbath. ⁵ Ἡριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. 6 εὐσχήμων, honorable. ⁶ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁰ τολμάω, dare, endure. ¹0 θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹¹ θνήσκω, die, am dying. ¹² προσκαλέω, summon. ¹³ κεντυρίων, ωνος, ὁ, centurion. ¹⁴ πάλαι, long ago, of old. ¹⁵ δωρέσμαι, present, bestow. ¹⁶ ἀγοράζω, buy. ¹⁻ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ¹⁵ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁰ ἐνειλέω, wrap in, wrap up. ²⁰ κατατίθημι, lay (down), place. ²¹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²² λατομέω, hew out of a rock, hew stones. ²³ πέτρα, ας, ἡ, rock. ²⁴ προσκυλίω, roll up to, roll to. ²⁵ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²⁶ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ²⁻ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ²౭ πού, somewhere, about. ²⁰ διαγίνομαι, go through, pass. ³⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ³¹ Σαλώμη, ης, ἡ, Salome. ³² ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ³³ ἀλείφω, anoint. ³⁴ λίαν, greatly, very. ³⁵ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ³⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ³ὄ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ѕ ἀποκυλίω, roll away. ³⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁴⁰ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁴¹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man.

Κατὰ Μᾶρκον 16:6 Byzantine NT

καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον¹ στολὴν² λευκήν:³ καὶ ἐξεθαμβήθησαν.⁴ Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε:⁴ Ἰησοῦν 6 ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν⁵ τὸν ἐσταυρωμένον:⁴ ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε: ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7 αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει⁻ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν: ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον⁵ ἀπὸ τοῦ 8 μνημείου:² εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος¹ καὶ ἔκστασις:¹ καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

Αναστὰς δὲ πρωΐ¹² πρώτη σαββάτου ἐφάνη¹³ πρῶτον Μαρία τῆ 9 Μαγδαληνῆ,¹⁴ ἀφ' ἡς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα 10 ἀπήγγειλεν¹⁵ τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν¹⁶ καὶ κλαίουσιν.¹⁷ Κἀκεῖνοι¹⁸ ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη¹⁹ ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.²⁰ 11

Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ^{21} ἐν ἑτέρα 12 μορφῆ, ^{22} πορευομένοις εἰς ἀγρόν. ^{23} Κἀκεῖνοι ^{18} ἀπελθόντες 13 ἀπήγγειλαν ^{15} τοῖς λοιποῖς: οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

"Υστερον ^{24} ἀνακειμένοις ^{25} αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ^{26} ἐφανερώθη, ^{21} καὶ 14 ἀνείδισεν ^{27} τὴν ἀπιστίαν ^{28} αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ^{29} ὅτι τοῖς

¹περιβάλλω, put around, clothe. ²στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ³λευκός, white, bright. ⁴ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ⁵Ναζαρηνός, οῦ, δ, Nazarene, of Nazareth. ⁶σταυρόω, crucify. ⁷προάγω, lead forth, go before. ⁸φεύγω, flee, escape. ⁹μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁰ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ¹¹ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹²πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹³φαίνω, shine, appear. ¹⁴ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹⁵ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁶πενθέω, mourn, lament. ¹⁷κλαίω, weep, weep for. ¹⁸ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹⁹θεάομαι, look at, behold. ²⁰ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ²¹ φανερόω, reveal, manifest. ²²μορφή, ῆς, ἡ, form, shape. ²³ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ²⁴ὕστερον, lastly, afterward. ²⁵ἀνάκειμαι, recline, (at a meal). ²⁶ἕνδεκα, eleven, 11. ²⁷ ὁνειδίζω, reproach, revile. ²⁸ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ²⁹σκληροκαρδία, ας, ἡ, hardness of heart.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 16:15

θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 15 Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἄπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάση τῆ κτίσει. Τὸ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται: ὁ δὲ ἀπιστήσας 16 κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα 17 παρακολουθήσει: ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν: γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς: ὄφεις ἀροῦσιν: κὰν θανάσιμόν τι 18 πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψη: ἐπὶ ἀρρώστους ½ χεῖρας ἐπιθήσουσιν, ταὶ καὶ καλῶς 14 ἔξουσιν.

Ό μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη¹⁵ εἰς τὸν οὐρανόν, 19 καὶ ἐκάθισεν¹⁶ ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν 20 πανταχοῦ,¹⁷ τοῦ κυρίου συνεργοῦντος,¹⁸ καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος¹⁹ διὰ τῶν ἐπακολουθούντων²⁰ σημείων. Ἀμήν.

¹ θεάομαι, look at, behold. ² ἄπας, each, every. ³ κτίσις, εως, ή, creation, creature. ⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ παρακολουθέω, follow closely, investigate. ⁷ καινός, new, fresh. ⁸ ὄφις, εως, ό, snake, serpent. ⁹ κἄν, and if, even if. ¹⁰ θανάσιμος, deadly, mortal. ¹¹ βλάπτω, harm, injure. ¹² ἄρρωστος, sick, ill. ¹³ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁴ καλῶς, rightly, well. ¹⁵ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ¹⁶ καθίζω, seat, sit. ¹⁷ πανταχοῦ, everywhere. ¹⁸ συνεργέω, work together. ¹⁹ βεβαιόω, confirm, secure. ²⁰ ἐπακολουθέω, follow after, follow close after.